

111/2006 Sb.

Zákon

ze dne 14. března 2006

o pomoci v hmotné nouzi

Změna: [165/2006 Sb.](#)

Změna: [379/2007 Sb.](#)

Změna: [261/2007 Sb.](#)

Změna: [239/2008 Sb.](#)

Změna: [259/2008 Sb.](#)

Změna: [585/2006 Sb.](#), [261/2007 Sb.](#) (část), [382/2008 Sb.](#), [479/2008 Sb.](#) (část)

Změna: [41/2009 Sb.](#)

Změna: [479/2008 Sb.](#)

Změna: [206/2009 Sb.](#)

Změna: [306/2008 Sb.](#), [382/2008 Sb.](#) (část), [479/2008 Sb.](#) (část)

Změna: [141/2010 Sb.](#)

Změna: [227/2009 Sb.](#)

Změna: [347/2010 Sb.](#), [427/2010 Sb.](#)

Změna: [73/2011 Sb.](#)

Změna: [329/2011 Sb.](#), [364/2011 Sb.](#), [366/2011 Sb.](#)

Změna: [375/2011 Sb.](#)

Změna: [399/2012 Sb.](#)

Změna: [306/2013 Sb.](#)

Změna: [303/2013 Sb.](#), [344/2013 Sb.](#)

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

ÚVODNÍ USTANOVENÍ

§ 1

Předmět úpravy

(1) Tento zákon upravuje poskytování pomoci k zajištění základních životních podmínek¹⁾ fyzickým osobám (dále jen "osoba"), které se nacházejí v hmotné nouzi, prostřednictvím dávek pomoci v hmotné nouzi (dále jen "dávka").

(2) Každý má nárok na základní sociální poradenství vedoucí k řešení hmotné nouze nebo jejímu předcházení.

§ 2

Hmotná nouze

(1) Pro účely posuzování stavu hmotné nouze se příjmy a sociální a majetkové poměry osoby, která žádá o dávku, posuzují společně s příjmy a sociálními a majetkovými poměry dalších osob. Okruh těchto společně posuzovaných osob se posuzuje podle zákona o životním a existenčním minimu 2)

(2) Osoba se nachází v hmotné nouzi, není-li dále stanoveno jinak, jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob

a) po odečtení přiměřených nákladů na bydlení ([§ 9 odst. 2](#)) nedosahuje částky živobytí ([§ 24](#)), přičemž si nemůže tento příjem zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů vlastním přičiněním a zabezpečení jejich základních životních podmínek je tak vážně ohroženo, nebo

b) dosahuje sám nebo spolu s příspěvkem na živobytí podle [§ 4 odst. 1 písm. a\)](#) částek živobytí, ale nepostačuje k zabezpečení odůvodněných nákladů na bydlení ([§ 34](#)) a služby s bydlením bezprostředně spojené (dále jen "odůvodněné náklady na bydlení").

(3) Osoba se považuje za osobu v hmotné nouzi též, jestliže nesplňuje podmínky uvedené v [odstavci 2](#), avšak s přihlédnutím k jejím příjmům, celkovým sociálním a majetkovým poměrům jí hrozí vážná újma na zdraví.

(4) Za osobu v hmotné nouzi může orgán pomoci v hmotné nouzi považovat též osobu, kterou postihne vážná mimořádná událost a její celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že jí neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami; vážnou mimořádnou událostí se rozumí zejména živelní pohroma (například povodeň, vichřice a vyšší stupně větrné pohromy, zemětřesení), požár nebo jiná destruktivní událost, ekologická nebo průmyslová havárie.

(5) Za osobu v hmotné nouzi může orgán pomoci v hmotné nouzi považovat též osobu, která nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky

a) k úhradě nezbytného jednorázového výdaje, spojeného zejména se zaplacením správního poplatku při prokázání ztrátě osobních dokladů, při vydání duplikátu rodného listu nebo dokladů potřebných k přijetí do zaměstnání, s úhradou jízdného v případě ztráty peněžních prostředků, a v případě nezbytné potřeby s úhradou noclehu, nebo

b) na úhradu nákladů spojených s pořízením nebo opravou nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby, nebo

c) na úhradu odůvodněných nákladů souvisejících se vzděláním nebo zájmovou činností nezaopatřeného dítěte a na zajištění nezbytných činností souvisejících se sociálně-právní ochranou dětí⁵⁹⁾.

(6) Za osobu v hmotné nouzi může orgán pomoci v hmotné nouzi považovat též osobu, která v daném čase, s ohledem na neuspokojivé sociální zázemí a nedostatek finančních prostředků nemůže úspěšně řešit svoji situaci a je ohrožena sociálním vyloučením, jestliže zejména

a) je propuštěna z výkonu zabezpečovací detence, z výkonu vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody, nebo

b) je po ukončení léčby chorobných závislostí propuštěna ze zdravotnického zařízení poskytovatele zdravotních služeb, psychiatrické léčebny nebo léčebného zařízení pro chorobné závislosti, nebo

c) je propuštěna ze školského zařízení pro výkon ústavní či ochranné výchovy nebo z pěstounské péče po dosažení zletilosti, respektive v 19 letech, nebo

d) nemá uspokojivě naplněny životně důležité potřeby vzhledem k tomu, že je osobou bez přístřeší, nebo

e) je osobou, jejíž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby.

§ 3

Osoba, která není v hmotné nouzi

(1) Nestanoví-li tento zákon jinak, osobou v hmotné nouzi není osoba, která

a) není v pracovním nebo obdobném vztahu ani nevykonává samostatnou výdělečnou činnost a není vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání, s výjimkou osoby, která je

1. starší 68 let,

2. poživitelem starobního důchodu,

3. invalidní ve třetím stupni,

4. osobou pobírající peněžité dávky nemocenského pojištění z důvodu těhotenství a mateřství nebo rodičem celodenně, osobně a řádně pečujícím alespoň o 1 dítě a z důvodu této péče pobírajícím rodičovský příspěvek, a to po dobu trvání nároku na rodičovský příspěvek a po této době takto pečujícím o dítě, které z vážných důvodů nemůže být umístěno v jeslích nebo v mateřské škole nebo obdobném zařízení,

5. osobou osobně pečující o dítě ve věku do 10 let závislé na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I nebo osobou osobně pečující o osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), nebo ve stupni III (těžká závislost) anebo ve stupni IV (úplná závislost), a to za předpokladu, že v žádosti o příspěvek na péči pro osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby byla uvedena nebo po přiznání příspěvku na péči příslušnému orgánu ohlášena jako osoba poskytující pomoc^{17a)}; je-li pečujících osob více, lze toto ustanovení použít pouze u jedné z nich, a to té, která byla určena jejich písemnou dohodou, a nedohodnou-li se, nelze toto ustanovení použít vůbec,

6. poživitelem příspěvku na péči ve stupni II (středně těžká závislost), nebo ve stupni III (těžká závislost) anebo ve stupni IV (úplná závislost),

7. nezaopatřeným dítětem,

8. uznána dočasně práce neschopnou,
9. práce neschopná z důvodu, který by byl u pojištěnce pojištěného podle zákona o nemocenském pojištění důvodem pro rozhodnutí ošetřujícího lékaře o vzniku dočasné pracovní neschopnosti,

b) je vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání a bez vážných důvodů odmítla vykonávat krátkodobé zaměstnání³⁾ nebo účastnit se v cíleném programu k řešení zaměstnanosti⁴⁾, a to po dobu 3 kalendářních měsíců následujících po měsíci, ve kterém došlo k odmítnutí,

c) prokazatelně neprojevuje dostatečnou snahu zvýšit si příjem vlastním přičiněním ([§ 11](#)),

d) je osobou samostatně výdělečně činnou a její příjem po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje částky živobytí proto, že se nepřihlásila k nemocenskému pojištění, a proto nemá dávky z tohoto pojištění; za osobu samostatně výdělečně činnou se považuje osoba, která se za osobu samostatně výdělečně činnou považuje podle zákona o důchodovém pojištění⁶⁰⁾,

e) je osobou, které byla za neplnění povinností zákonného zástupce dítěte spojených s řádným plněním povinné školní docházky uložena sankce podle zvláštního právního předpisu⁵⁾, a to po dobu 3 měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o uložení sankce,

f) nastoupila výkon zabezpečovací detence nebo trestu odnětí svobody nebo byla vzata do vazby, a to počínaje prvním dnem kalendářního měsíce, následujícím po kalendářním měsíci, ve kterém tato skutečnost nastala, za předpokladu že uvedená skutečnost k tomuto dni nadále trvá,

g) je osobou, které podle zvláštního právního předpisu^{5c)} nevznikl nárok na nemocenské proto, že si úmyslně přivodila pracovní neschopnost, nebo jí vznikla pracovní neschopnost zaviněnou účastí ve rvačce, bezprostředním následkem opilosti nebo užití omamných prostředků anebo při spáchání úmyslného trestného činu, a proto jí nemocenské nenáleží nebo náleží ve snížené výši,

h) je osobou, které byla dávka odejmuta podle [§ 45 odst. 2](#) nebo [§ 49 odst. 5](#), nebo s ní společně posuzovanou osobou, a to po dobu 3 kalendářních měsíců následujících po kalendářním měsíci, ve kterém byla dávka odejmuta.

(2) Je-li osoba uvedená v [odstavci 1 písm. a\) až e\)](#), [g\)](#) nebo [h\)](#) osobou společně posuzovanou podle [§ 2 odst. 1](#), posuzuje se pro účely zjištění nároku na dávku společně; k této osobě se přihlíží též při stanovení výše dávky, s výjimkou stanovení výše příspěvku na živobytí podle [§ 23 písm. b\)](#). Za společně posuzovanou osobu podle věty první se pro účely zjištění nároku na dávku považuje též osoba, která není oprávněnou osobou.

(3) Orgán pomoci v hmotné nouzi může v odůvodněných případech určit, že osobu uvedenou v [odstavci 1 písm. a\) až e\)](#), [g\)](#) a [h\)](#), a dále nezaopatřené dítě umístěné na základě rozhodnutí příslušného orgánu v plném přímém zaopatření v pobytovém zařízení sociálních služeb podle ustanovení [§ 48](#) zákona o sociálních službách, bude považovat za osobu v hmotné nouzi.

(4) Orgán pomoci v hmotné nouzi může v odůvodněných případech určit, že osobou v hmotné nouzi není osoba, jejíž celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že jí mohou i po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení zaručit dostatečné zajištění její výživy a ostatních základních osobních potřeb.

(5) Za osobu, která pobírá příspěvek na živobytí, se považuje příjemce příspěvku na živobytí a osoba společně posuzovaná s příjemcem příspěvku na živobytí.

§ 4

Dávky

(1) Dávky v systému pomoci v hmotné nouzi jsou

- a) příspěvek na živobytí,
- b) doplatek na bydlení,
- c) mimořádná okamžitá pomoc.

(2) Příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení jsou dávky měsíčně se opakující. Mimořádná okamžitá pomoc je dávkou jednorázovou.

(3) Náklady na dávky hradí stát.

§ 5

Okruh oprávněných osob

(1) Na příspěvek na živobytí a na doplatek na bydlení má nárok při splnění tímto zákonem stanovených podmínek

a) osoba, která je na území České republiky hlášena k trvalému pobytu podle zvláštního právního předpisu⁷⁾ nebo která má na území České republiky trvalý pobyt podle zvláštního právního předpisu^{7a)}, a to pokud má bydliště na území České republiky,

b) osoba, které byl udělen azyl nebo doplňková ochrana podle zvláštního právního předpisu⁸⁾, a to pokud má bydliště na území České republiky,

c) cizinec bez trvalého pobytu na území České republiky, kterému tato práva zaručuje mezinárodní smlouva, a to pokud má bydliště na území České republiky,

d) občan členského státu Evropské unie, pokud je hlášen na území České republiky k pobytu podle zvláštního právního předpisu⁹⁾ po dobu delší než 3 měsíce, nevyplyvá-li mu nárok na sociální výhody z přímo použitelného předpisu Evropských společenství¹⁰⁾, a to pokud má bydliště na území České republiky,

e) rodinný příslušník občana členského státu Evropské unie¹¹⁾, pokud je hlášen na území České republiky k pobytu podle zvláštního právního předpisu⁹⁾ po dobu delší než 3 měsíce, nevyplyvá-li mu nárok na sociální výhody z přímo použitelného předpisu Evropských společenství¹⁰⁾, a to pokud má bydliště na území České republiky,

f) cizinec, který je držitelem povolení k trvalému pobytu s přiznaným právním postavením dlouhodobě pobývajících rezidenta Evropského společenství na území jiného členského státu Evropské unie, a jeho rodinný příslušník, pokud jim bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky podle zvláštního právního předpisu^{11a)}, a to pokud mají bydliště na území České republiky.

(2) Na mimořádnou okamžitou pomoc v situaci uvedené v [§ 2 odst. 3](#) má nárok při splnění dále stanovených podmínek

a) osoba uvedená v [odstavci 1](#),

b) osoba pobývajících na území České republiky na základě zvláštního právního předpisu⁹⁾, a to pokud má bydliště na území České republiky.

(3) Mimořádnou okamžitou pomoc v situaci uvedené v [§ 2 odst. 4](#) a [5](#) lze poskytnout osobě uvedené v [odstavci 1](#) nebo [2](#). V případech poskytování mimořádné okamžité pomoci podle [§ 2 odst. 5 písm. a\)](#) se podmínka bydliště na území České republiky nezjišťuje.

(4) Mimořádnou okamžitou pomoc v situaci uvedené v [§ 2 odst. 3](#) lze poskytnout i osobě, která není uvedena v [odstavcích 1](#) a [2](#).

(5) Mimořádnou okamžitou pomoc lze poskytnout osobě uvedené v [§ 2 odst. 6](#), pokud je uvedena v [odstavcích 1](#) a [2](#).

(6) Osoba má bydliště na území České republiky, zejména pokud se zde dlouhodobě zdržuje, vykonává zde výdělečnou činnost, žije zde s rodinou, plní zde povinnou školní docházku nebo se zde soustavně připravuje na budoucí povolání, popřípadě existují jiné významné důvody, zájmy či aktivity, jejichž vzájemná souvislost dokládá sepestí této osoby s Českou republikou.

§ 6

Orgány pomoci v hmotné nouzi

Orgány pomoci v hmotné nouzi jsou

a) Úřad práce České republiky - krajské pobočky a pobočka pro hlavní město Prahu (dále jen „krajská pobočka Úřadu práce“),

b) Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „ministerstvo“).

§ 7

Pověřené obecní úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností a újezdní úřady

V oblasti pomoci v hmotné nouzi plní některé úkoly rovněž pověřené obecní úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností a újezdní úřady. Výkon působnosti stanovené pověřeným obecním úřadům a obecním úřadům obcí s rozšířenou působností je výkonem přenesené působnosti.

ČÁST DRUHÁ

VYMEZENÍ NĚKTERÝCH POJMŮ

§ 8

Společně posuzované osoby

(1) Pro účely doplatku na bydlení je okruh společně posuzovaných osob shodný jako u příspěvku na bydlení poskytovaného podle zvláštního právního předpisu¹²⁾, s výjimkou situace uvedené v [§ 33 odst. 4](#).

2) Orgán pomoci v hmotné nouzi může v případech hodných zvláštního zřetele z okruhu společně posuzovaných osob vyloučit na žádost žadatele o dávku tu osobu, u které žadatel prokáže, že společně s ním neužívá byt a společně s ním se nepodílí na úhradě nákladů společných potřeb. K prokázání skutečnosti uvedené ve větě první přitom nestačí jen písemné prohlášení žadatele o dávku.

(3) Orgán pomoci v hmotné nouzi určí v případě, že nastane situace, že osobu lze posuzovat v rámci dvou či více okruhů společně posuzovaných osob¹³⁾, do kterého okruhu osoba patří, a to podle skutečného soužití osob.

§ 9

Příjem

(1) Pro účely tohoto zákona se za příjem, není-li dále stanoveno jinak, považuje

a) 70 % příjmu ze závislé činnosti podle zákona upravujícího daně z příjmů, a to po odpočtu daně z příjmů fyzických osob a pojistného na důchodové spoření, pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, a ze mzdových nároků vyplácených krajskou pobočkou Úřadu práce podle zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů³⁾,

b) 80 % příjmu

1. z náhrady mzdy (platu) nebo sníženého platu (snížené odměny) po dobu prvních 14 dnů a od 1. ledna 2012 do 31. prosince 2013 po dobu prvních 21 dnů dočasné pracovní neschopnosti (karantény) podle zvláštních právních předpisů^{14a)} a z dávky nemocenského pojištění¹⁵⁾,
2. z podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci,

c) 100 % ostatních započitatelných příjmů podle zákona o životním a existenčním minimu¹⁶⁾, s výjimkou příspěvku na živobytí.

(2) Příjmem osoby nebo společně posuzovaných osob se pro účely příspěvku na živobytí rozumí příjem podle [odstavce 1](#) snížený o přiměřené náklady na bydlení; za přiměřené náklady na bydlení se pro účely tohoto zákona považují odůvodněné náklady na bydlení ([§ 34](#)), nejvýše však do výše 30 %, a v hlavním městě Praze do výše 35 % příjmu osoby nebo společně posuzovaných osob.

(3) Za příjem pro určení přiměřených nákladů na bydlení se považuje příjem uvedený v [odstavci 1](#), s výjimkou

a) dávek pěstounské péče¹⁷⁾,

b) příjmu uvedeného v [§ 7 odst. 1 písm. d\)](#) zákona o životním a existenčním minimu a

c) příjmů uvedených v [§ 7 odst. 2 písm. k\)](#) zákona o životním a existenčním minimu.

§ 10

Aktuální kalendářní měsíc a rozhodné období

(1) Aktuálním kalendářním měsícem se rozumí v případě podání žádosti o dávku kalendářní měsíc, ve kterém byla podána žádost o dávku, a v průběhu poskytování dávky kalendářní měsíc, pro který je posuzováno splnění podmínek nároku na dávku a stanovuje se výše dávky.

(2) Rozhodným obdobím, za které se zjišťuje příjem v případě podání žádosti o dávku, je

a) u opakujících se dávek období 3 kalendářních měsíců předcházejících aktuálnímu kalendářnímu měsíci; pokud však došlo u osoby nebo alespoň u jedné ze společně posuzovaných osob k podstatnému poklesu příjmu, a podstatný pokles příjmu v aktuálním kalendářním měsíci nadále trvá, rozhodné období počíná kalendářním měsícem, ve kterém k podstatnému poklesu příjmu došlo, nejdříve však kalendářním měsícem, který o 2 kalendářní měsíce předchází aktuálnímu kalendářnímu měsíci a končí aktuálním kalendářním měsícem; za podstatný pokles příjmu se považuje zejména ztráta příjmu z výdělečné činnosti, ukončení výplaty podpory v nezaměstnanosti nebo podpory při rekvalifikaci a ukončení výplaty rodičovského příspěvku,

b) u jednorázové dávky období kalendářního měsíce předcházejícího aktuálnímu kalendářnímu měsíci.

(3) Rozhodným obdobím, za které se zjišťuje příjem v průběhu poskytování opakující se dávky, je období kalendářního měsíce předcházejícího aktuálnímu kalendářnímu měsíci.

(4) Rozhodným obdobím, za které se zjišťuje, zda občan členského státu Evropské unie nebo jeho rodinný příslušník není neodůvodnitelnou zátěží systému pomoci v hmotné nouzi, je aktuální kalendářní měsíc.

(5) Rozhodným obdobím, za které se zjišťuje plnění ostatních podmínek v případě podání žádosti o opakující se dávku a v průběhu poskytování opakující se dávky, je kalendářní měsíc předcházející aktuálnímu kalendářnímu měsíci. Věta první neplatí v případech, kdy se při podání žádosti o dávku posuzuje, zda

a) osoba není v pracovním nebo obdobném vztahu, popřípadě není osobou samostatně výdělečně činnou,

b) osoba není vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání,

c) osoba se jako osoba samostatně výdělečně činná nepřihlásila k nemocenskému pojištění,

d) osobě nevznikl nárok na nemocenské podle jiného právního předpisu^{5c)} jejím vlastním zaviněním,

e) osoba nevyužívá majetek, který jí umožňuje uspokojování jejích základních životních potřeb,

f) osoba neuplatnila nároky a pohledávky,

g) osoba nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti nebo při rekvalifikaci,

h) zdravotní stav osoby nevyžaduje dietní stravování; v těchto případech je rozhodným obdobím aktuální kalendářní měsíc.

(6) Pokud v případě podání žádosti o dávku dochází k podstatnému poklesu příjmů alespoň u jedné ze společně posuzovaných osob, má se za to, že se jedná o podstatný pokles příjmů všech společně posuzovaných osob.

§ 11

Zvýšení příjmu vlastním přičiněním

(1) Při posuzování nároku na příspěvek na živobytí se zjišťuje, s výjimkami uvedenými v [odstavcích 4 až 6](#), zda má osoba a společně s ní posuzované osoby možnost zvýšit si příjem vlastním přičiněním.

(2) Zvýšením příjmu vlastním přičiněním se rozumí zvýšení příjmu

a) řádným uplatněním nároků a pohledávek,

b) prodejem nebo jiným využitím majetku.

(3) zrušen

(4) Prodej nebo jiné využití majetku se nevyžaduje u

a) nemovitosti nebo bytu, které občan využívá k přiměřenému trvalému bydlení,

b) prostředků zdravotnické techniky poskytovaných podle zvláštního právního předpisu¹⁸⁾,

c) zvláštních pomůcek osob s těžkým zdravotním postižením; zvláštní pomůckou se rozumí taková pomůcka, na kterou je možné poskytnout příspěvek podle zvláštního právního předpisu¹⁹⁾,

d) motorového vozidla, které je využíváno k výdělečné činnosti nebo k jiným způsobem nezajistitelné dopravě do školy nebo zaměstnání,

e) uzavřeného penzijního připojištění se státním příspěvkem²⁰⁾.

(5) Orgán pomoci v hmotné nouzi nemusí vyžadovat prodej nebo jiné využití majetku též v případě, kdy majetek přispívá k pracovnímu uplatnění osob.

(6) Možnost využití prodeje nebo jiného využití movitého nebo nemovitého majetku pro zvýšení příjmu vlastním přičiněním se posuzuje, není-li dále stanoveno jinak, až po uplynutí 3 měsíců, za které byla vyplacena dávka, pokud nárok na tuto dávku trvá.

(7) zrušen

(8) Možnost zvýšení příjmu z uzavřeného stavebního spoření se posuzuje až po uplynutí 6 měsíců, za které byla vyplacena dávka, pokud nárok na tuto dávku trvá; v případě, kdy by výše částky, která by byla pro účely zvýšení příjmu zrušením stavebního spoření získána, byla vyšší než desetinásobek částky životního minima osoby nebo společně posuzovaných osob, se k této možnosti zvýšení příjmu přihlíží ihned.

§ 12

zrušen

§ 13

Zvýšení příjmu řádným uplatněním nároků a pohledávek

(1) Zvýšením příjmu řádným uplatněním nároků a pohledávek se rozumí uplatnění

a) nároku na dávky nemocenského pojištění,

b) nároku na dávky důchodového pojištění (zabezpečení), s výjimkou starobního důchodu, na který vznikne nárok před dosažením důchodového věku,

c) nároku na dávky státní sociální podpory,

d) nároku na výživné a příspěvek na výživu a úhradu některých nákladů neprovdané matce; pro účely posuzování hmotné nouze osoby se posuzuje vyživovací povinnost podle zákona o rodině,

e) nároků z pracovních nebo obdobných vztahů, nároku na podporu v nezaměstnanosti a podporu při rekvalifikaci a mzdových nároků podle zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů³⁾,

f) nároku z jiných pohledávek.

(2) Uplatnění nároků a pohledávek příslušný orgán pomoci v hmotné nouzi nevyžaduje v případech, kdy je zřejmé, že jejich uplatnění by nebylo úměrné zisku z něj plynoucímu nebo pokud nepovažuje za možné je po osobě spravedlivě žádat.

§ 14

Zvýšení příjmu prodejem nebo jiným využitím majetku

(1) Zvýšením příjmu prodejem nebo jiným využitím majetku se rozumí prodej nebo jiné využití majetku, který nepatří mezi věci, jejichž prodej nebo jejich jiné využití se podle tohoto zákona nevyžaduje, nebo které podle zvláštních právních předpisů nepodléhají výkonu rozhodnutí²²⁾.

(2) Prodej nebo jiné využití majetku příslušný orgán pomoci v hmotné nouzi nevyžaduje v případech, kdy je zřejmé, že jeho prodej nebo jeho jiné využití by nebyly úměrné zisku z něj plynoucímu nebo pokud to nelze po osobě spravedlivě žádat.

Celkové sociální a majetkové poměry

(1) Pro účely tohoto zákona se celkovými sociálními poměry rozumí podíl rodiny na trvání stavu hmotné nouze, do kterého se osoba dostala. Při posuzování celkových sociálních poměrů příslušný orgán pomoci v hmotné nouzi posuzuje také využívání jiného než vlastního majetku, které umožňují zpravidla osoby blízké.

(2) Pro účely tohoto zákona se celkovými majetkovými poměry rozumí hodnota movitého a nemovitého majetku vycházející z jeho zjištěné ceny²³⁾, kterého lze využít ihned, popřípadě po určité době, pro zvýšení příjmu, a to jak krátkodobě k překlenutí přechodného stavu hmotné nouze, tak dlouhodobě, pokud nelze využít jiné možnosti. Z movitého a nemovitého majetku, uvedeného ve větě první, je vyloučen majetek, jehož prodej nebo jeho jiné využití nelze po osobě vyžadovat. Pokud jde podle poměrů osoby o běžný nemovitý nebo movitý majetek, jehož hodnota je zjevně nízká nebo naopak tak vysoká, že nelze mít pochyby o tom, že majetkové poměry nebrání přiznání dávky nebo naopak jsou na překážku přiznání dávky, nemusí být jeho cena podle zvláštního právního předpisu²³⁾ zjišťována.

Posuzování neodůvodnitelné zátěže pro systém pomoci v hmotné nouzi

(1) Požádá-li o poskytnutí dávky občan členského státu Evropské unie, který je hlášen na území České republiky k pobytu podle zvláštního právního předpisu⁹⁾ po dobu delší než 3 měsíce, nebo jeho rodinný příslušník¹¹⁾, který je hlášen na území České republiky k pobytu podle zvláštního právního předpisu⁹⁾ po dobu delší než 3 měsíce, příslušný orgán současně posuzuje, zda tato osoba není neodůvodnitelnou zátěží systému pomoci v hmotné nouzi podle tohoto zákona (dále jen "neodůvodnitelná zátěž systému"); to neplatí, má-li tato osoba na území České republiky trvalý pobyt.

(2) Osoba uvedená v [odstavci 1](#) se nepovažuje za neodůvodnitelnou zátěž systému, jestliže

a) je účastna nemocenského pojištění⁵²⁾,

b) je jako osoba samostatně výdělečně činná účastna důchodového pojištění⁵³⁾,

c) je osobou, které nárok na sociální výhody vyplývá z přímo použitelného předpisu Evropských společenství¹⁰⁾,

d) před zahájením řízení o dávce byla v České republice výdělečně činná a v období 10 let předcházejících dni zahájení řízení o dávce byla nejméně po dobu 5 let a z toho bezprostředně před zahájením řízení o dávce nejméně po dobu 1 roku účastna nemocenského pojištění⁵²⁾, nebo jako osoba samostatně výdělečně činná důchodového pojištění⁵³⁾ a nemá ke dni zahájení řízení nedoplatek na pojistném a na penále na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti,

e) je osobou, která po skončení pracovního poměru nebo dohody o pracovní činnosti, pokud tyto pracovněprávní vztahy založily účast na nemocenském pojištění, nebo samostatně výdělečně činnosti, pokud tato činnost založila účast na důchodovém pojištění, je dočasně práce neschopná v důsledku nemoci nebo úrazu,

f) je osobou, která je vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání a byla bezprostředně před vstupem do evidence uchazečů o zaměstnání zaměstnána více než 1 rok; podmínkou přitom je, že nejde o osobu, která nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti podle [§ 39 odst. 2 písm. a\) zákona o zaměstnanosti](#)⁵⁴⁾,

g) je osobou, která je vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání, pokud jí bezprostředně před vstupem do evidence uchazečů o zaměstnání skončil pracovní poměr na dobu určitou uzavřený na dobu kratší 1 roku nebo pracovněprávní vztah založený dohodou o pracovní činnosti uzavřenou na dobu kratší 1 roku, založily-li tyto pracovněprávní vztahy účast na nemocenském pojištění; podmínkou přitom je, že nejde o osobu, která nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti podle [§ 39 odst. 2 písm. a\) zákona o zaměstnanosti](#)⁵⁴⁾; taková osoba se nepovažuje za neodůvodnitelnou zátěž systému pouze po dobu 6 měsíců od vzetí do evidence,

h) je osobou, která je vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání, a která se stala nezaměstnanou během prvních 12 kalendářních měsíců zaměstnání; podmínkou přitom je, že nejde o osobu, která nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti podle [§ 39 odst. 2 písm. a\) zákona o zaměstnanosti](#)⁵⁴⁾; taková osoba se nepovažuje za neodůvodnitelnou zátěž systému pouze po dobu 6 měsíců od vzetí do evidence, nebo

i) je osobou, která po skončení pracovního poměru nebo dohody o pracovní činnosti, pokud tyto pracovněprávní vztahy založily účast na nemocenském pojištění, nebo samostatně výdělečně činnosti, pokud tato činnost založila účast na důchodovém pojištění, zahájila odbornou přípravu; odbornou přípravou se pro účely tohoto zákona rozumí soustavná příprava na budoucí povolání podle zákona o státní sociální podpoře⁵⁵⁾ a rekvalifikace podle zákona o zaměstnanosti⁵⁶⁾.

(3) Při posuzování neodůvodnitelné zátěže systému se u osoby, která nesplňuje podmínky uvedené v [odstavci 2](#), hodnotí systémem bodů

a) délka pobytu podle zvláštního právního předpisu⁹⁾ na území České republiky,

b) doba zaměstnání nebo doba výkonu samostatné výdělečné činnosti na území České republiky,

c) doba soustavné přípravy na budoucí povolání²⁵⁾ na území České republiky, d) možnost pracovního uplatnění na území České republiky podle získané kvalifikace, nutnosti zvýšené péče při zprostředkování zaměstnání a míry nezaměstnanosti.

(4) Při bodovém hodnocení příslušný orgán postupuje tak, že

a) započte v případě osoby, která byla hlášena na území České republiky k pobytu podle zvláštního právního předpisu⁹⁾ po dobu

1. od 1 do 3 let, 2 body,
2. od 3 do 6 let, 4 body,
3. od 6 do 8 let, 6 bodů,
4. 8 nebo více let, 8 bodů,

b) započte v případě osoby, která byla poplatníkem pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, nebo která se na území České republiky soustavně připravuje na budoucí povolání²⁵⁾ po dobu

1. 12 až 24 měsíců, 4 body,
2. 25 až 36 měsíců, 8 bodů,
3. 37 až 48 měsíců, 12 bodů,
4. 49 až 60 měsíců, 16 bodů,

c) započte v případě osoby, která

1. nemá kvalifikaci, 0 bodů,
2. má střední vzdělání, 2 body,
3. má vyšší odborné vzdělání, 4 body,
4. má vysokoškolské vzdělání, 6 bodů,

d) započte osobě, které by při zprostředkování zaměstnání nebyla věnována zvýšená péče podle zvláštního právního předpisu²⁶⁾, 4 body,

e) započte osobě, která je hlášena k pobytu podle zvláštního právního předpisu⁹⁾ v okrese, v němž míra nezaměstnanosti v kalendářním měsíci předcházejícím dni podání žádosti podle údajů zveřejněných ministerstvem způsobem umožňujícím dálkový přístup

1. přesáhla o více než 10 % průměrnou míru nezaměstnanosti v České republice, 0 bodů,
2. přesáhla o méně než 10 % průměrnou míru nezaměstnanosti v České republice, 2 body,
3. byla vyšší než 50 % průměrné míry nezaměstnanosti v České republice a nepřesáhla hodnotu průměrné míry nezaměstnanosti v České republice, 4 body,
4. byla nižší než 50 % průměrné míry nezaměstnanosti v České republice, 6 bodů.

(5) Za neodůvodnitelnou zátěž systému se vždy považuje osoba, jejíž bodové ohodnocení činí 10 nebo méně bodů. Za neodůvodnitelnou zátěž systému se vždy nepovažuje osoba, jejíž bodové ohodnocení činí 20 nebo více bodů.

(6) V případě, že bodové ohodnocení osoby činí více než 10 bodů a nedosahuje 20 bodů, příslušný orgán rozhodne, zda jde o osobu, která je neodůvodnitelnou zátěží systému. Při tomto rozhodování se přihlíží k vazbám této osoby na osoby blízké²⁷⁾, které pobývají v České republice, a dále se přihlíží k tomu, zda se jedná jen o dočasně obtíže, a zda poskytnutím dávek této osobě nedojde k neúměrnému zatížení systému pomoci v hmotné nouzi.

(7) Příslušný orgán je oprávněn posoudit, zda je osoba neodůvodnitelnou zátěží systému, též opětovně poté, kdy došlo u posuzované osoby ke změně jejich sociálních poměrů.

(8) Správní úřady, orgány sociálního zabezpečení, Policie České republiky, obce a zaměstnavatelé osob uvedených v [odstavci 1](#) jsou povinni na výzvu příslušného orgánu sdělit údaje potřebné k posouzení, zda osoba je neodůvodnitelnou zátěží systému. Pokud příslušný orgán oznámí Ministerstvu vnitra, že je osoba neodůvodnitelnou zátěží systému²⁸⁾, je Ministerstvo vnitra povinna příslušnému orgánu sdělit ukončení přechodného pobytu této osoby podle zvláštního právního předpisu⁹⁾. Ministerstvo vnitra neprodleně sdělí na žádost příslušnému orgánu, zda osobě, která žádá o přiznání dávky nebo které je tato dávka poskytována, byl ukončen podle zvláštního právního předpisu⁹⁾ pobyt na území České republiky.

§ 17

zrušen

§ 18

Nezaopatřené dítě

Nezaopatřenost dítěte se posuzuje podle zákona o státní sociální podpoře³⁰⁾.

§ 18a

Veřejná služba

(1) Veřejnou službou se rozumí pomoc obcím nebo dalším subjektům zejména v oblastech zlepšování životního prostředí, udržování čistoty ulic a jiných veřejných prostranství, pomoci v oblasti kulturního a sportovního rozvoje a sociální péče. Veřejná služba je vykonávána osobami v hmotné nouzi a osobami vedenými v evidenci uchazečů o zaměstnání⁵⁴⁾ na základě písemné smlouvy, která obsahuje základní údaje o těchto osobách (jméno, popřípadě jména, příjmení, den, měsíc a rok narození a trvalý pobyt), místo, předmět a dobu výkonu veřejné služby, uzavřené s krajskou pobočkou Úřadu práce po dohodě s obcí nebo dalším subjektem. Za výkon veřejné služby nenáleží odměna.

(2) Při sjednání rozsahu pracovní doby, doby odpočinku, podmínek pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci se pro výkon veřejné služby použijí pracovněprávní předpisy. Pro výkon veřejné služby osobou mladší 18 let se použijí pracovněprávní předpisy upravující pracovní podmínky mladistvých zaměstnanců. V případě uzavření smlouvy o výkonu veřejné služby je krajská pobočka Úřadu práce povinna uzavřít pojistnou smlouvu kryjící odpovědnost za škodu na majetku nebo na zdraví, kterou osoba vykonávající veřejnou službu způsobí nebo která jí bude způsobena, pokud se s obcemi nebo dalšími subjekty nedohodne jinak.

(3) Krajská pobočka Úřadu práce se může dohodnout s obcemi nebo dalšími subjekty na organizování veřejné služby. Písemná smlouva uzavřená podle věty první obsahuje podmínky vedení evidence osob vykonávajících veřejnou službu (evidence obsahuje základní údaje o těchto osobách, včetně informací o zahájení výkonu veřejné služby, o jejím ukončení a její hodnocení), udělování závazných pokynů při výkonu veřejné služby a zabezpečování kontroly výkonu veřejné služby. Krajská pobočka Úřadu práce poskytne osobám vykonávajícím veřejnou službu ochranné pomůcky a pracovní prostředky, pokud se s obcemi nebo dalšími subjekty nedohodne jinak.

§ 19

zrušen

§ 20

zrušen

ČÁST TŘETÍ

DÁVKY

Hlava I

Příspěvek na živobytí

§ 21

Podmínky nároku na příspěvek na živobytí

(1) Nárok na příspěvek na živobytí má osoba v hmotné nouzi podle [§ 2 odst. 2 písm. a\)](#), jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob ([§ 9 odst. 2](#)) nedosahuje částky živobytí posuzovaných osob.

(2) Splňuje-li podmínky nároku na příspěvek na živobytí více společně posuzovaných osob, náleží příspěvek na živobytí jen jednou, a to osobě určené na základě dohody těchto osob. Nedohodnou-li se tyto osoby, určí orgán

pomoci v hmotné nouzi, který o příspěvku na živobytí rozhoduje, které z těchto osob se příspěvek na živobytí přizná.

§ 22

Povinnost vrátit příspěvek na živobytí nebo jeho část

(1) Osobě, která se nachází v hmotné nouzi podle [§ 2 odst. 2 písm. a\)](#), avšak lze důvodně předpokládat, že se jedná pouze o přechodný stav hmotné nouze, se poskytne příspěvek na živobytí podle [§ 21](#) s tím, že tato osoba je povinna za podmínek stanovených v [odstavci 3](#) vrátit příspěvek na živobytí nebo jeho část orgánu pomoci v hmotné nouzi, který příspěvek na živobytí vyplatil. Podmínkou pro poskytnutí příspěvku na živobytí podle věty první je, že očekávaný příjem má být poskytnut zpětně a v rozsahu přesahujícím v měsíčním vyjádření výši poskytnutého příspěvku.

(2) Za přechodný stav hmotné nouze se považuje stav, kdy lze na základě zjištěných skutečností důvodně předpokládat, že osoba nabude v krátké době znovu soběstačnosti v uspokojování svých základních životních potřeb.

(3) Příjemce příspěvku na živobytí uvedený v [odstavci 1](#), který obdrží očekávaný důchod, je povinen vrátit příspěvek na živobytí nebo jeho část na základě rozhodnutí orgánu pomoci v hmotné nouzi, který mu dávku vyplatil, tomuto orgánu. Tato povinnost se vztahuje rovněž na osobu, která byla s příjemcem osobou společně posuzovanou. Pokud skutečný získaný důchod bude nižší než příspěvek na živobytí nebo jeho část, povinnost vracet příspěvek na živobytí nebo jeho část zaniká.

§ 23

Výše příspěvku na živobytí

Výše příspěvku na živobytí činí, není-li dále stanoveno jinak, za kalendářní měsíc rozdíl mezi

a) částkou živobytí osoby ([§ 24 odst. 1](#)) a příjmem osoby ([§ 9 odst. 2](#)), není-li osoba společně posuzována s jinými osobami ([§ 2 odst. 1](#)),

b) částkou živobytí společně posuzovaných osob ([§ 24 odst. 2](#)) a příjmem společně posuzovaných osob ([§ 9 odst. 2](#)); pokud však v rámci společně posuzovaných osob, které jsou posuzovány pro účely pomoci v hmotné nouzi, není některá z osob považována za osobu v hmotné nouzi nebo není oprávněnou osobou, stanoví se výše příspěvku na živobytí bez poměrné části příspěvku na živobytí připadající na osobu, která není považována za osobu v hmotné nouzi nebo není oprávněnou osobou.

§ 24

Částka živobytí osoby a částka živobytí společně posuzovaných osob

(1) Částka živobytí osoby činí

a) u nezaopatřeného dítěte částku životního minima, popřípadě zvýšenou podle [§ 29](#),

b) u osoby, která je vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání a v posledních 6 kalendářních měsících před podáním žádosti o dávku pomoci v hmotné nouzi jí byl skončen základní pracovněprávní vztah z důvodu porušení povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k jí vykonávané práci zvláště hrubým způsobem⁶¹⁾ nebo s ní byl skončen jiný pracovní vztah z obdobného důvodu, částku existenčního minima; zvýšení částky živobytí podle [§ 26 až 28](#) této osobě nenáleží,

c) u osoby, která není uvedena v písmenech a), b), d) nebo e) částku existenčního minima, popřípadě zvýšenou o částky uvedené v [§ 26 až 29](#),

d) u osoby, která není uvedena v písmenu a) nebo v [§ 3 odst. 1 písm. a\)](#) bodech 1 až 9 a dluží na výživném pro nezletilé dítě částku vyšší než trojnásobek měsíční splátky stanovené rozhodnutím soudu, nebo vyšší než částku, která by připadala na 3 měsíce, je-li plnění vyživovací povinnosti stanoveno jiným způsobem, částku existenčního minima, nejde-li o osobu, které vznikl dluh na výživném až po podání žádosti o příspěvek na živobytí a která z důvodu nedostatečného příjmu podala soudu návrh na zrušení nebo snížení výživného; zvýšení částky živobytí podle [§ 26 až 28](#) této osobě nenáleží,

e) u osoby, které je poskytována zdravotní péče ve zdravotnickém zařízení po celý kalendářní měsíc, částku existenčního minima; zvýšení částky živobytí podle [§ 26 až 28](#) této osobě nenáleží.

(2) Částka živobytí společně posuzovaných osob činí součet částek živobytí osob, které jsou osobami společně posuzovanými.

§ 25

zrušen

§ 26

Hodnocení možnosti využití majetku

(1) Nárok na zvýšení částky živobytí o polovinu částky rozdílu mezi životním minimem osoby³¹⁾ a existenčním minimem má osoba, která majetek

- a) nemá,
- b) má, ale nelze jej využít ke zvýšení příjmu,
- c) má a využívá jej ke zvýšení příjmu.

(2) Pokud nedojde k využití majetku do uplynutí 3 měsíců, za které pobírá osoba nebo společně s ní posuzovaná osoba příspěvek na živobytí, má se za to, že jde o osobu uvedenou v [§ 3 odst. 1 písm. c\)](#).

(3) Pokud je osoba vyloučena z okruhu osob v hmotné nouzi z důvodu nevyužití majetku ke zvýšení příjmu a pokud znovu o dávku požádá do 3 kalendářních měsíců ode dne odejmutí dávky, považuje se za osobu uvedenou v [§ 3 odst. 4](#). Pokud osoba má majetek, který nevyužívá ke zvýšení příjmu, a dojde u ní k přerušení pobírání dávky pomoci v hmotné nouzi před uplynutím 3 kalendářních měsíců ode dne přiznání dávky a tato osoba znovu požádá o dávku do 3 kalendářních měsíců ode dne odejmutí dávky, započítají se do doby potřebné pro hodnocení majetku podle [odstavce 2](#) i doby, které proběhly u předchozího pobírání dávky.

§ 27

Hodnocení možnosti uplatnění nároků a pohledávek

(1) Nárok na zvýšení částky živobytí o polovinu částky rozdílu mezi životním minimem osoby³¹⁾ a existenčním minimem má osoba, která

- a) nemá nároky ani pohledávky,
- b) prokazatelně všechny své nároky a pohledávky uplatnila.

(2) Pokud nedojde k řádnému uplatnění některého z nároků a pohledávek do uplynutí 3 měsíců, za které pobírá osoba nebo společně s ní posuzovaná osoba příspěvek na živobytí, má se za to, že jde o osobu uvedenou v [§ 3 odst. 1 písm. c\)](#).

§ 28

Hodnocení možnosti zvýšení příjmu u nezletilých dětí

Pokud není využíván majetek nezletilého dítěte, přestože by mohl být ve prospěch společně posuzovaných osob využíván, nebo nejsou řádně uplatněny nároky a pohledávky tohoto dítěte, nezapočítává se příslušná částka zvýšení podle [§ 26](#) nebo [27](#) u ostatních společně posuzovaných osob. Při zjišťování možnosti zvýšení příjmu využitím majetku nebo nároků a pohledávek u nezletilých dětí je orgán pomoci v hmotné nouzi povinen spolupracovat s příslušným orgánem sociálně-právní ochrany dětí³²⁾. Pokud nedojde k využití majetku nezletilého dítěte, přestože by mohl být ve prospěch ostatních společně posuzovaných osob využíván, a to na základě vyjádření příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí, popřípadě nejsou-li řádně uplatněny nároky a pohledávky tohoto dítěte po uplynutí 3 kalendářních měsíců, za které je pobírán příspěvek na živobytí, má se za to, že jde v případě rodiče (zákonného zástupce) tohoto dítěte o osobu uvedenou v [§ 3 odst. 1 písm. c\)](#).

§ 29

Zvýšení částky živobytí osoby z důvodu dietního stravování

Částka živobytí osoby se zvyšuje, pokud zdravotní stav osoby vyžaduje podle doporučení příslušného odborného lékaře zvýšené náklady na dietní stravování, měsíčně o částku, kterou pro jednotlivé typy diet stanoví prováděcí právní předpis. Prováděcí právní předpis dále stanoví odbornost lékaře, který je příslušný k potvrzení potřeby příslušného typu diety.

§ 30

zrušen

§ 31

zrušen

§ 32

zrušen

Hlava II

Doplatek na bydlení

§ 33

Podmínky nároku na doplatek na bydlení

(1) Nárok na doplatek na bydlení má vlastník nebo nájemce bytu, který užívá byt, jestliže by po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení snížených o příspěvek na bydlení podle jiného právního předpisu¹²⁾ byl

- a) jeho příjem ([§ 9 odst. 1](#)) zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí nižší než částka živobytí osoby ([§ 24](#)), nebo
- b) příjem společně posuzovaných osob ([§ 9 odst. 1](#)) zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí nižší než částka živobytí společně posuzovaných osob ([§ 24](#)).

(2) Podmínkou nároku na doplatek na bydlení je získání nároku na příspěvek na živobytí. Doplatek na bydlení lze přiznat s přihlédnutím k jejím celkovým sociálním a majetkovým poměrům také osobě, které příspěvek na živobytí nebyl přiznán z důvodu, že příjem osoby a společně posuzovaných osob přesáhl částku živobytí osoby a společně posuzovaných osob, ale nepřesáhl 1,3násobek částky živobytí osoby a společně posuzovaných osob.

(3) Není-li příspěvek na živobytí poskytován, činí částka živobytí osoby její existenční minimum. V případě, že je osoba společně posuzována s dalšími osobami ([§ 2 odst. 1](#)), činí jejich živobytí součet existenčních minim osob, které nejsou nezaopatřenými dětmi, a součet životních minim nezaopatřených dětí.

(4) V případech hodných zvláštního zřetele může orgán pomoci v hmotné nouzi určit, že za nájemce považuje pro účely doplatku na bydlení i osobu dlouhodobě užívající jinou než nájemní formu bydlení. Za případ hodný zvláštního zřetele se považuje též ubytování osob v domovech pro seniory, domovech pro osoby se zdravotním postižením, domovech se zvláštním režimem a v chráněném bydlení podle zákona o sociálních službách⁶²⁾. Ustanovení [odstavce 2](#) věty první a [odstavce 7](#) v těchto případech neplatí.

(5) Nárok na doplatek na bydlení má bez splnění podmínek uvedených v [odstavcích 1, 2 a 7](#) nezletilé nezaopáčené dítě, které je v plném přímém zaopatření ústavu (zařízení) pro péči o děti nebo mládež nebo které žije v náhradní rodinné péči, na které přešlo vlastnictví nebo nájem bytu a dítě nemá dostatečný příjem nebo majetek k úhradě odůvodněných nákladů na bydlení.

(6) Splňuje-li podmínky nároku na doplatek na bydlení více osob, náleží doplatek na bydlení jen jednou, a to osobě určené na základě dohody těchto osob. Nedohodnou-li se tyto osoby, určí orgán pomoci v hmotné nouzi, které z těchto osob se doplatek na bydlení přizná.

(7) Doplatek na bydlení lze poskytnout pouze tehdy, jestliže osoba užívá byt, jehož je vlastníkem nebo nájemcem, v obci, v níž je hlášena k pobytu podle zvláštních právních předpisů. V případech hodných zvláštního zřetele může orgán pomoci v hmotné nouzi určit, že doplatek na bydlení se poskytne i v případě, že podmínka hlášení k pobytu podle věty první není splněna.

§ 34

(1) Do odůvodněných nákladů na bydlení se započítává

- a) nájemné, popřípadě obdobné náklady spojené s družstevní a vlastnickou formou bydlení, a pravidelné úhrady za služby spojené s užíváním bytu; nájemným se rozumí nájemné hrazené v nájemních bytech, a to až do výše, která je

v místě obvyklá, popřípadě nájemné až do výše cílového nájemného podle zákona o jednostranném zvyšování nájemného z bytu³⁴); obdobnými náklady spojenými s družstevní formou bydlení se rozumí výše prokazatelných nákladů, maximálně však do výše nákladů uvedených pro tuto formu bydlení v zákoně o státní sociální podpoře⁶³); úhradou služeb bezprostředně spojených s užíváním bytu, případně obdobnou vlastnickou formou bydlení, se rozumí úhrada za ústřední (dálkové) vytápění a za dodávku teplé vody, za úklid společných prostor v domě, za užívání výtahu, za dodávku vody z vodovodů a vodáren, za odvádění odpadních vod kanalizacemi, za osvětlení společných prostor v domě, za odvoz tuhého komunálního odpadu, za vybavení bytu společnou televizní a rozhlasovou anténou, popřípadě další prokazatelné a nezbytné služby související s bydlením,

b) úhrada prokazatelné nezbytné spotřeby energií; úhradou prokazatelné nezbytné spotřeby energií se rozumí úhrada dodávky a spotřeby elektrické energie, plynu, případně výdaje na další druhy paliv, a to ve výši, která je v místě obvyklá, a

c) v případech hodných zvláštního zřetele při užívání jiné než nájemní nebo vlastnické formy bydlení úhrada nákladů uvedená v písmenech a) a b), maximálně však do výše normativních nákladů podle zákona o státní sociální podpoře⁶⁴.

(2) Výše úhrady za prokazatelnou nezbytnou spotřebu energií se stanoví jako průměrná cena za dodávku energií pro bytovou jednotku určité velikosti podle sdělení příslušných dodavatelů těchto energií, nejvýše však ve výši skutečných úhrad.

(3) V odůvodněných případech lze navýšit částky zjištěné podle [odstavce 2](#) až o 10 %. Za odůvodněný případ se považuje zejména dlouhodobá nemoc osoby a vyšší spotřeba energií z důvodu těžkého zdravotního postižení.

§ 35

Výše doplatku na bydlení

Výše doplatku na bydlení za kalendářní měsíc činí rozdíl mezi částkou odůvodněných nákladů na bydlení připadajících na aktuální kalendářní měsíc, sníženou o příspěvek na bydlení¹²) vyplacený v měsíci bezprostředně předcházejícím aktuálnímu kalendářnímu měsíci, a částkou, o kterou příjem

a) osoby ([§ 9 odst. 1](#)) zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí převyšuje částku živobytí osoby, nebo

b) osoby a společně posuzovaných osob ([§ 9 odst. 1](#)) zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí převyšuje částku živobytí společně posuzovaných osob; pokud však v rámci společně posuzovaných osob, které jsou posuzovány pro účely pomoci v hmotné nouzi, není některá z osob považována za osobu v hmotné nouzi nebo není oprávněnou osobou, stanoví se výše doplatku na bydlení s poměrnou částí příspěvku na živobytí připadající na osobu, která není považována za osobu v hmotné nouzi nebo není oprávněnou osobou.

§ 35a

(1) Doplatek na bydlení náleží nejdéle po dobu 84 kalendářních měsíců v období 10 kalendářních let. Sčítají se všechny doby pobírání doplatku na bydlení v posledních 10 letech před kalendářním měsícem, na který oprávněná osoba žádá o tento doplatek, a to i při změně bytu u téže oprávněné osoby.

(2) Nejvýše přípustná doba pobírání doplatku na bydlení 84 kalendářních měsíců podle [odstavce 1](#) neplatí, jde-li o byt,

a) který užívá osoba, které byl poskytnut příspěvek na úpravu tohoto bytu podle zvláštního právního předpisu¹⁹),

b) zvláštního určení podle občanského zákoníku, pokud je užíván osobou, jejíž zdravotní stav zvláštní úpravu vyžaduje,

c) kde žijí výlučně osoba nebo společně posuzované osoby starší 70 let.

Hlava III

Mimořádná okamžitá pomoc

§ 36

Podmínky nároku na mimořádnou okamžitou pomoc

(1) Nárok na mimořádnou okamžitou pomoc má

- a) osoba uvedená v [§ 2 odst. 3](#),
- b) osoba uvedená v [§ 2 odst. 4](#) a [5](#), pokud je považována za osobu v hmotné nouzi,
- c) osoba uvedená v [§ 2 odst. 6](#), pokud je považována za osobu v hmotné nouzi.

(2) Pro účely poskytování mimořádné okamžité pomoci osobě uvedené v [§ 2 odst. 3](#), [odst. 5 písm. a\)](#) a [odst. 6](#) se tato osoba posuzuje bez společně posuzovaných osob. Mimořádnou okamžitou pomoc lze poskytnout pouze jedné z osob společně posuzovaných, jde-li o stav hmotné nouze podle [§ 2 odst. 4](#).

§ 37

Výše mimořádné okamžité pomoci

Výše mimořádné okamžité pomoci osobě uvedené

- a) v [§ 2 odst. 3](#) se stanoví k doplnění příjmu do výše existenčního minima osoby, která není nezaopatřeným dítětem, a u nezaopatřeného dítěte do výše jeho životního minima,
- b) v [§ 2 odst. 4](#) se stanoví s přihlédnutím k majetkovým poměrům a příjmové situaci osoby až do patnáctinásobku částky životního minima jednotlivce³⁵⁾,
- c) v [§ 2 odst. 5 písm. a\)](#) se stanoví až do výše jednorázového výdaje,
- d) v [§ 2 odst. 5 písm. b\)](#) se stanoví až do výše nákladů uvedených v [§ 2 odst. 5 písm. b\)](#) nebo [c\)](#), s tím, že součet dávek poskytnutých podle každého z těchto ustanovení nesmí v rámci kalendářního roku překročit desetinásobek životního minima jednotlivce³⁵⁾,
- e) v [§ 2 odst. 6](#) se stanoví jednorázově až do výše 1 000 Kč s ohledem na okamžité nezbytné potřeby; celková výše mimořádné okamžité pomoci se stanoví s přihlédnutím k úložnému a k prostředkům, které obdrží osoba při propuštění ze školského zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy. Součet dávek poskytnutých podle tohoto ustanovení nesmí v rámci jednoho kalendářního roku překročit čtyřnásobek životního minima jednotlivce³⁵⁾.

ČÁST ČTVRTÁ

SPOLEČNÁ USTANOVENÍ O DÁVKÁCH

§ 38

Nárok na dávku a její výplatu

(1) Nárok na příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení vzniká dnem splnění podmínek stanovených tímto zákonem.

(2) Nárok na mimořádnou okamžitou pomoc vzniká dnem, kdy ji příslušný orgán pomoci v hmotné nouzi přizná.

(3) Dávka, na kterou vzniká nárok splněním podmínek stanovených tímto zákonem ([odstavec 1](#)), náleží osobě od prvního dne kalendářního měsíce, v němž bylo zahájeno řízení o přiznání dávky, pokud v něm osoba zároveň splnila všechny podmínky pro přiznání nároku na dávku, jinak od prvního dne kalendářního měsíce, kdy výše uvedené podmínky splnila.

§ 39

Minimální výše příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení

Nedosahují-li příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení za kalendářní měsíc částky 50 Kč, náležejí v této částce.

§ 40

Příjemce a zvláštní příjemce

(1) Příjemcem dávky je ten, komu byla dávka přiznána.

(2) Orgán pomoci v hmotné nouzi ustanoví zvláštního příjemce vždy v případech, kdyby se výplatou dávky

příjemci zřejmě nedosáhlo účelu, kterému má dávka sloužit, nebo kdyby tím byly poškozeny zájmy osob, v jejichž prospěch je příjemce dávky povinen dávku používat, nebo nemůže-li příjemce výplatu přijímat anebo kdyby hrozila ztráta bydlení příjemce a s ním společně posuzovaných osob. Orgán pomoci v hmotné nouzi může namísto příjemce uvedeného v [odstavci 1](#) ustanovit zvláštního příjemce i z dalších vážných důvodů. Souhlas příjemce s ustanovením zvláštního příjemce se vyžaduje jen v případě, že příjemce nemůže výplatu přijímat; to neplatí, pokud příjemce vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nemůže podat vyjádření k ustanovení zvláštního příjemce.

(3) Příjemce a zvláštní příjemce jsou povinni dávku použít ve prospěch osoby nebo společně posuzovaných osob, kterým byla dávka přiznána.

(4) Zvláštní příjemce ustanovený příjemci, který nemůže výplatu přijímat, je povinen používat dávku podle pokynů příjemce.

(5) Orgán pomoci v hmotné nouzi může ustanovit zvláštním příjemcem jen fyzickou nebo právnickou osobu, která s ustanovením souhlasí.

§ 41

zrušen

§ 42

Formy poskytování dávek

(1) Příspěvek na živobytí se poskytuje v peněžní nebo věcné formě, popřípadě v obou těchto formách.

(2) Ve věcné formě se příspěvek na živobytí poskytne, pokud je zjevné, že by příjemce nevyužil dávku k účelu, ke kterému je určena. Pokud v průběhu poskytování peněžité formy dávky bude tato dávka používána k jinému účelu, než byla poskytnuta, postupuje se obdobně, a to i s využitím institutu zvláštního příjemce.

(3) Doplatek na bydlení se poskytuje v peněžní formě. Doplatek na bydlení lze použít bez souhlasu příjemce k přímé úhradě nájemného nebo služeb spojených s bydlením, a to tak, že plátce doplatku jej poukazuje pronajímateli nebo poskytovateli služeb.

(4) Mimořádná okamžitá pomoc se poskytuje v peněžní nebo věcné formě, popřípadě v obou těchto formách.

§ 43

Výplata dávek

(1) Příspěvek na živobytí se vyplácí v kalendářním měsíci, na který náleží, v měsíčních lhůtách určených plátcem příspěvku. Je-li zřejmé, že příjemce nedokáže s větší částkou finančních prostředků hospodařit, lze příspěvek na živobytí poskytovat týdně nebo denně.

(2) Doplatek na bydlení se vyplácí v kalendářním měsíci, za který náleží, v měsíčních lhůtách určených plátcem doplatku. Se souhlasem příjemce může být doplatek na bydlení, nepřesahuje-li jeho výše 100 Kč, vyplacen najednou po uplynutí delšího, nejdéle však ročního období.

(3) Mimořádná okamžitá pomoc se vyplácí bezodkladně.

(4) Dávka se vyplácí v české měně převodem na platební účet určený oprávněnou osobou, jiným příjemcem dávky nebo zvláštním příjemcem dávky, v hotovosti, poštovním poukazem, prostřednictvím poukázky na hmotnou pomoc v zařízení poskytujícím sociální služby, prostřednictvím poukázky opravňující k nákupu zboží ve stanovené hodnotě nebo poukázky na přímý odběr zboží ve stanovené hodnotě nebo přímou úhradou částek, k jejichž úhradě je příjemce dávky nebo osoba společně posuzovaná v hmotné nouzi zavázána.

(5) Způsob výplaty určuje plátce dávky tak, že bere v úvahu schopnosti a možnosti osoby v hmotné nouzi s dávkou v hmotné nouzi hospodařit a využít dávku k účelu, ke kterému je určena. Způsob výplaty

a) příspěvku na živobytí může určit plátce dávky tak, že nejméně 35 % a nejvýše 65 % přiznané dávky bude poskytnuto využitím poukázky opravňující k nákupu zboží ve stanovené hodnotě,

b) mimořádné okamžité pomoci přiznané z důvodu uvedeného v [§ 2 odst. 3](#) může určit plátce dávky tak, že nejméně 35 % a nejvýše 65 % přiznané dávky bude poskytnuto využitím poukázky opravňující k nákupu zboží ve stanovené hodnotě,

c) mimořádné okamžité pomoci přiznané z důvodu uvedeného v § 2 odst. 5 určí plátce dávky jako způsob výplaty využitím přímé úhrady výdaje nebo nákladu, který je důvodem pro přiznání mimořádné okamžité pomoci, nebo využitím poukázky na přímý odběr zboží ve stanovené hodnotě; hotovostní způsob výplaty může u mimořádné okamžité pomoci přiznané z důvodu uvedeného v § 2 odst. 5 určit plátce dávky pouze v případě, nelze-li využít těchto způsobů výplaty, nebo pokud plátce dávky dospěje v odůvodněném případě k závěru, že je důvodné poskytnutí dávky tímto způsobem.

(6) Dojde-li v době, ve které je vyplácen příspěvek na živobytí, ke změně místa, kde je příjemce dávky hlášen k pobytu, zastaví plátce dávky, který byl před touto změnou k výplatě dávky příslušný, výplatu dávky, a to nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž se o změně pobytu příjemce dozvěděl. Plátce dávky uvedený ve větě první předá orgánu pomoci v hmotné nouzi příslušnému podle místa pobytu příjemce kopie podkladů, na jejichž základě byla dávka přiznána. Plátce dávky vyplácí dávku od měsíční splátky následující po měsíci, v němž byla výplata dávky zastavena.

Změna skutečností rozhodných pro nárok na dávku a její výši

§ 44

(1) Změní-li se skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku nebo její výplatu tak, že nárok na dávku nebo na její výplatu zanikne, dávka se odejme nebo její výplata zastaví od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém tato změna nastala.

(2) Změní-li se skutečnosti rozhodné pro výši dávky tak, že dávka má být zvýšena, provede se zvýšení dávky od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém tato změna nastala.

(3) Změní-li se skutečnosti rozhodné pro výši dávky tak, že dávka má být snížena, provede se snížení dávky od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém tato změna nastala.

(4) Pokud má dojít ke zvýšení nebo snížení opakující se dávky o částku nižší než 50 Kč, nemění se výše dosud vyplácené dávky. Jestliže suma částek, o které se měla zvýšit nebo snížit výše opakující se dávky za aktuální kalendářní měsíc a kalendářní měsíce předchozího období, v němž nedošlo k úpravě výše dávky z důvodu uvedeného ve větě první, dosáhne 50 Kč, výše opakující se dávky se stanoví nově.

(5) Změní-li se v období, na něž byla dávka přiznána, okruh společně posuzovaných osob nebo jiné skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku nebo její výši, posoudí se nově nárok na dávku a její výši od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém tato změna nastala.

(6) Výše dávek se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.

(7) Došlo-li k novému posouzení nároku na dávku nebo její výši, dávka se

a) přizná, vyplatí nebo se její výše zvýší, a to zpětně nejvýše za 3 měsíce ode dne, kdy orgán rozhodující o dávce zjistil, že je třeba nově nárok na dávku nebo její výši posoudit, nebo kdy příjemce nebo žadatel o přiznání dávky, její výplatu nebo zvýšení požádá, nebo

b) odejme, její výplata se zastaví nebo se její výše sníží, a to ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které již byla dávka vyplacena.

§ 45

(1) Dávka neprávem

a) přiznaná v nižší částce, než v jaké náleží,

b) nevyplácená nebo vyplácená v nižší částce, než v jaké náleží,

c) odepřená, nebo

d) přiznaná od pozdějšího data, než od jakého náleží,

se přizná nebo zvýší, a to ode dne, od něhož dávka nebo její zvýšení náleží, nejvýše však 3 roky zpětně ode dne, kdy orgán rozhodující o dávkách tuto skutečnost zjistil, nebo ode dne, kdy o zvýšení dávky nebo o přiznání dávky příjemce nebo žadatel požádal.

(2) Dávka neprávem

a) přiznaná,

b) vyplácená, nebo

c) vyplácená ve vyšší částce, než v jaké náleží,

se odejme nebo se její výplata zastaví nebo sníží, a to ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které již byla vyplacena. Ustanovení o odpovědnosti příjemce a společně posuzovaných osob za přeplatek tím není dotčeno.

§ 46

Přechod nároku na dávky při úmrtí žadatele nebo příjemce

(1) Zemře-li žadatel o dávku před vydáním rozhodnutí o této žádosti, stává se účastníkem řízení o dávce osoba, která je nejstarší z osob společně posuzovaných se žadatelem podle [§ 2 odst. 1](#), nedohodnou-li se společně posuzované osoby jinak.

(2) Byla-li dávka přiznána před smrtí příjemce, vyplatí se splatné částky, které nebyly vyplaceny do dne smrti příjemce, osobě, která je nejstarší z osob společně posuzovaných s příjemcem podle [§ 2 odst. 1](#), nedohodnou-li se společně posuzované osoby jinak.

(3) Nároky na dávky nejsou předmětem dědictví.

(4) Není-li osob společně posuzovaných podle [§ 2 odst. 1](#) se zemřelým příjemcem nebo žadatelem, nárok na dávku nebo její výplatu zaniká.

§ 47

Zánik nároku na dávku, zánik nároku na výplatu dávky

(1) Nárok na dávku nezaniká uplynutím času, není-li tímto zákonem stanoveno jinak.

(2) Nárok na výplatu dávky nebo její části zaniká, není-li tímto zákonem stanoveno jinak, uplynutím 3 let ode dne, za který dávka nebo její část náleží. Uvedená lhůta neplyne po dobu řízení o dávce a po dobu, po kterou osobě, která musí mít opatrovníka, nebyl opatrovník ustanoven.

§ 48

Postoupení a srážky

(1) Nároky na dávky nemohou být postoupeny.

(2) Nároky na dávky nelze dát do zástavy.

(3) Dávky nemohou být předmětem dohody o srážkách.

(4) Dávky nepodléhají výkonu rozhodnutí.

§ 49

Povinnosti a odpovědnost žadatele, příjemce dávky a osoby společně posuzované

(1) Žadatel o dávku, příjemce i společně posuzované osoby jsou povinni

a) osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, na její výši nebo výplatu a na výzvu se osobně dostavit k příslušnému orgánu pomoci v hmotné nouzi, nebrání-li tomu těžko překonatelné překážky, zejména zdravotní stav,

b) podrobit se vyšetření zdravotního stavu pro účely posouzení invalidity třetího stupně, lékařem plnicím úkoly okresní správy sociálního zabezpečení, popřípadě lékařem určeným Českou správou sociálního zabezpečení, vyšetření zdravotního stavu poskytovatelem zdravotních služeb určeném okresní správou sociálního zabezpečení anebo jinému odbornému vyšetření, předložit určenému poskytovateli zdravotních služeb lékařské nálezy ošetřujících lékařů, které jim byly vydány, sdělit a doložit další údaje, které jsou významné pro vypracování posudku, nebo poskytnout jinou součinnost, která je potřebná k vypracování posudku, jsou-li k tomu okresní správou sociálního zabezpečení vyzváni, a to ve lhůtě, kterou okresní správa sociálního zabezpečení určí⁽²⁹⁾.

(2) Příjemce dávky je povinen

a) písemně oznámit orgánu pomoci v hmotné nouzi změny ve skutečnostech rozhodných pro trvání nároku na dávku, její výši nebo výplatu, a to do 8 dnů ode dne, kdy se o těchto skutečnostech dozvěděl,

b) vyhovět výzvě orgánu pomoci v hmotné nouzi, aby osvědčil skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu, a to ve lhůtě do 8 dnů ode dne doručení výzvy, neurčil-li orgán pomoci v hmotné nouzi delší lhůtu.

(3) Osoba společně posuzovaná je povinna v souvislosti s řízením o dávce

a) osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu,

b) písemně ohlásit orgánu pomoci v hmotné nouzi změny ve skutečnostech, které osvědčila podle písmene a).

(4) Osoba společně posuzovaná je povinna splnit povinnosti uvedené v [odstavci 3 písm. a\)](#) a [c\)](#) na požádání příjemce. Pokud osoba společně posuzovaná odmítne splnit povinnosti uvedené v [odstavci 3 písm. a\)](#) a [c\)](#), je orgán pomoci v hmotné nouzi povinen vyzvat společně posuzovanou osobu, aby tyto povinnosti splnila do 8 dnů ode dne vyzvání; orgán pomoci v hmotné nouzi může s osobou společně posuzovanou dohodnout pro splnění uvedených povinností dobu delší než 8 dnů. Povinnost uloženou v [odstavci 3 písm. b\)](#) je osoba společně posuzovaná povinna splnit do 8 dnů ode dne, kdy ke změně skutečností došlo.

(5) Nesplní-li osoba uvedená v [odstavcích 1 až 4](#) ve lhůtě stanovené příslušným orgánem povinnosti uvedené v [odstavcích 1 až 4](#), může být po předchozím upozornění žádost o dávku zamítnuta, výplata dávky zastavena, nebo dávka odejmuta.

(6) Orgán pomoci v hmotné nouzi, který o dávce rozhoduje nebo ji vyplácí, v případě, že je příslušný k rozhodování ve věcech hmotné nouze, může žadateli, příjemci nebo společně posuzované osobě uložit pořádkovou pokutu až do 10 000 Kč za porušení povinností uvedených v [odstavcích 1 až 4](#). Pokutu nelze uložit, jestliže příjemci nebo společně posuzované osobě vznikla pro nesplnění uvedených povinností povinnost uhradit přeplatek na dávce. Pro vybírání a vymáhání pokut platí [§ 59 odst. 5](#) obdobně.

§ 50

Povinnosti státních orgánů, obcí, krajů a dalších osob

Státní orgány, obce a kraje a jejich orgány, další právnické a fyzické osoby, s výjimkou příjemců dávek a osob společně posuzovaných, sdělují na výzvu příslušného orgánu pomoci v hmotné nouzi, který o dávce rozhoduje, bezodkladně a bezplatně údaje rozhodné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu; jde-li však o údaje týkající se zdravotního stavu vyžádané orgánem pomoci v hmotné nouzi, platí o úhradě zdravotních služeb poskytnutých poskytovateli zdravotních služeb zvláštní právní předpisy¹⁸⁾. Údaji rozhodnými pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu se rozumí údaje o výši příjmu osob, údaje o skutečnostech prokazujících nezaopatřenost dítěte, údaje o nepříznivém zdravotním stavu osob a další údaje nezbytné pro zjištění, zda jsou plněny podmínky stanovené tímto zákonem.

§ 51

Přeplatky

(1) Jestliže příjemce dávky přijímal dávku, ačkoliv musel z okolností předpokládat, že tato dávka byla vyplacena neprávem nebo ve vyšší částce, než náležela, nebo jestliže dávka byla přiznána nebo její výše stanovena na základě nepravdivých, neúplných nebo zkreslených údajů, sdělených příjemcem, je povinen částky neprávem přijaté vrátit.

(2) Jestliže osoba společně posuzovaná s příjemcem dávky způsobila, že dávka byla poskytována neprávem, ačkoliv to musela z okolností předpokládat, je povinna neoprávněně poskytnuté částky vrátit.

(3) Jestliže osoba nevyužije mimořádnou okamžitou pomoc k účelu, pro který byla určena, popřípadě využije pouze její část, jedná se o přeplatek a osoba je povinna mimořádnou okamžitou pomoc, popřípadě její část, vrátit orgánu pomoci v hmotné nouzi.

(4) Jestliže přeplatek na dávce způsobily osoby uvedené v [odstavcích 1 až 3](#) společně, odpovídají orgánu pomoci v hmotné nouzi, který dávku vyplatil, za vrácení přeplatku na dávce společně a nerozdílně.

(5) Povinnost vrátit přeplatek nevzniká, jestliže tento přeplatek nepřesahuje částku 100 Kč u jednoho druhu dávky.

(6) O povinnosti vrátit dávku nebo její část podle [odstavců 1 až 4](#) rozhoduje orgán pomoci v hmotné nouzi, který dávku vyplácí nebo naposledy vyplácel. Částky neprávem přijaté mohou být sráženy též z běžně vyplácené nebo později přiznané opakující se dávky; po provedení srážky musí povinné osobě zůstat nejméně částka ve výši existenčního minima, a v případě dalších povinných společně posuzovaných osob, nejméně částka ve výši existenčního minima, a jsou-li mezi společně posuzovanými osobami též nezaopatřené děti, nejméně částka ve výši jejich životního minima, a to každé z těchto osob. Ustanovení o nepostižitelnosti dávky exekucí v tomto případě neplatí.

(7) Povinnost vrátit dávku poskytnutou neprávem nebo v nesprávné výši zaniká uplynutím 3 let ode dne, kdy byla dávka vyplacena. Tato lhůta neplyne po dobu řízení o opravném prostředku nebo o žalobě proti rozhodnutí o povinnosti vrátit přeplatek, po dobu řízení o výkonu rozhodnutí a jeho provádění a po dobu, kdy jsou na úhradu přeplatku prováděny srážky z dávky nebo jiného příjmu.

§ 52

Informační systém pomoci v hmotné nouzi

(1) Orgány pomoci v hmotné nouzi jsou oprávněny zpracovávat údaje potřebné pro rozhodování o dávkách a jejich výplatu včetně osobních údajů, a to v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup a zároveň zajišťujícím ochranu osobních údajů³⁶⁾.

(2) Ministerstvo je správcem informačního systému pomoci v hmotné nouzi, který obsahuje údaje o dávkách a jejich výši, o poživatelích těchto dávek a žadatelích o tyto dávky a osobách s nimi společně posuzovaných. Údaje z tohoto informačního systému sděluje ostatním orgánům pomoci v hmotné nouzi v souvislosti s řízením o dávkách, a to v rozsahu nezbytném pro řízení o dávkách.

(3) Ministerstvo zajišťuje pro provádění zákona na vlastní náklady aplikační program automatizovaného zpracování údajů potřebný pro rozhodování o dávkách, jejich výplatu a jejich kontrolu, včetně jeho aktualizací, a poskytuje tento program bezplatně orgánům pomoci v hmotné nouzi. Orgány pomoci v hmotné nouzi jsou povinny při řízení o dávkách, při jejich výplatě a kontrole tento program používat.

(4) Orgány pomoci v hmotné nouzi jsou povinny zajistit uložení všech údajů z informačního systému pomoci v hmotné nouzi, které byly získány na základě zpracování údajů o hmotné nouzi ([odstavec 2](#)), a všech písemností a spisů týkajících se pravomocně ukončených správních řízení o dávkách po dobu 15 kalendářních let následujících po kalendářním roce, v němž došlo k pravomocnému ukončení takového správního řízení nebo k poslednímu uložení údajů do informačního systému. Pro účely tohoto zákona se písemností a spisem rozumí spis a písemnost podle zvláštního právního předpisu.

(5) Veškeré údaje, které jsou vedeny v informačním systému pomoci v hmotné nouzi, jsou součástí Jednotného informačního systému práce a sociálních věcí⁶⁶⁾.

§ 53

Údaje poskytované Ministerstvem vnitra

(1) Ministerstvo vnitra nebo Policie České republiky pro účely pomoci v hmotné nouzi poskytuje orgánům pomoci v hmotné nouzi

- a) referenční údaje ze základního registru obyvatel,
- b) údaje z agendového informačního systému evidence obyvatel,
- c) údaje z agendového informačního systému cizinců,
- d) údaje z registru rodných čísel o fyzických osobách, kterým bylo přiděleno rodné číslo, avšak nejsou vedeny v informačních systémech uvedených v písmenech b) a c).

(2) Poskytovanými údaji podle [odstavce 1 písm. a\)](#) jsou

- a) příjmení,
- b) jméno, popřípadě jména,
- c) adresa místa pobytu,
- d) datum, místo a okres narození; u subjektu údajů, který se narodil v cizině, datum, místo a stát, kde se narodil,

e) datum, místo a okres úmrtí; jde-li o úmrtí subjektu údajů mimo území České republiky, datum úmrtí, místo a stát, na jehož území k úmrtí došlo; je-li vydáno rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého, den, který je v rozhodnutí uveden jako den smrti nebo den, který subjekt údajů prohlášený za mrtvého nepřežil, a datum nabytí právní moci tohoto rozhodnutí,

f) státní občanství, popřípadě více státních občanství.

(3) Poskytovanými údaji podle [odstavce 1 písm. b\)](#) jsou

a) jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě jejich změna, rodné příjmení,

b) datum narození,

c) místo a okres narození; u občana, který se narodil v cizině, místo a stát, na jehož území se narodil,

d) rodné číslo a jeho změny,

e) státní občanství,

f) adresa místa trvalého pobytu, včetně předchozích adres místa trvalého pobytu,

g) počátek trvalého pobytu, popřípadě datum zrušení údaje o místu trvalého pobytu nebo datum ukončení trvalého pobytu na území České republiky,

h) omezení svéprávnosti,

i) rodné číslo otce, matky, popřípadě jiného zákonného zástupce; v případě, že jeden z rodičů nebo jiný zákonný zástupce nebo opatrovník nemá rodné číslo, jeho jméno, popřípadě jména, příjmení a datum narození,

j) rodinný stav, datum a místo uzavření manželství, datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o prohlášení manželství za neplatné, datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o tom, že manželství není, datum zániku manželství smrtí jednoho z manželů, nebo datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o prohlášení jednoho z manželů za mrtvého a den, který byl v pravomocném rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého uveden jako den smrti, popřípadě jako den, který manžel prohlášený za mrtvého nepřežil, anebo datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o rozvodu manželství,

k) datum a místo vzniku registrovaného partnerství^{39a)}, datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o neplatnosti nebo o neexistenci registrovaného partnerství, datum zániku registrovaného partnerství smrtí jednoho z partnerů, nebo datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o prohlášení jednoho z partnerů za mrtvého a den, který byl v pravomocném rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého uveden jako den smrti, popřípadě jako den, který partner prohlášený za mrtvého nepřežil, anebo datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o zrušení registrovaného partnerství,

l) rodné číslo manžela, popřípadě partnera; je-li manželem, popřípadě partnerem cizinec, který nemá přiděleno rodné číslo, jeho jméno, popřípadě jména, příjmení a datum jeho narození,

m) rodné číslo dítěte; je-li dítětem cizinec, který nemá přiděleno rodné číslo, jeho jméno, popřípadě jména, a příjmení a datum jeho narození,

n) datum, místo a okres úmrtí; jde-li o úmrtí občana mimo území České republiky, datum, místo a stát, na jehož území k úmrtí došlo,

o) den, který byl v rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého uveden jako den smrti nebo den, který občan prohlášený za mrtvého nepřežil.

(4) Poskytovanými údaji podle [odstavce 1 písm. c\)](#) jsou

a) jméno, popřípadě jména, příjmení, jejich změna, rodné příjmení,

b) datum narození,

c) místo a stát narození,

d) rodné číslo a jeho změny,

e) státní občanství,

f) druh a adresa místa pobytu,

g) číslo a platnost oprávnění k pobytu,

h) počátek pobytu, popřípadě datum zrušení údaje o pobytu,

i) omezení svéprávnosti,

j) správní vyhoštění a doba, po kterou není umožněn vstup na území České republiky,

k) rodinný stav, datum a místo uzavření manželství, datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o prohlášení manželství za neplatné, datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o tom, že manželství není, datum zániku manželství smrtí jednoho z manželů, nebo datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o prohlášení jednoho z manželů za mrtvého a den, který byl v pravomocném rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého uveden jako den smrti, popřípadě jako den, který manžel prohlášený za mrtvého nepřežil, anebo datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o rozvodu manželství,

l) jméno, popřípadě jména, příjmení partnera, rodné číslo nebo datum narození partnera, datum a místo vzniku registrovaného partnerství^{39a)}, datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o neplatnosti nebo o neexistenci registrovaného partnerství, datum zániku registrovaného partnerství smrtí jednoho z partnerů, nebo datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o prohlášení jednoho z partnerů za mrtvého a den, který byl v pravomocném rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého uveden jako den smrti, popřípadě jako den, který partner prohlášený za mrtvého nepřežil, anebo datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o zrušení registrovaného partnerství,

m) jméno, popřípadě jména, příjmení dítěte, pokud je dítě cizincem, a jeho rodné číslo; v případě, že rodné číslo nebylo přiděleno, datum narození,

n) jméno, popřípadě jména, příjmení otce, matky, popřípadě jiného zákonného zástupce nebo opatrovníka, pokud jsou obyvateli, a jejich rodné číslo; v případě, že jeden z rodičů nebo jiný zákonný zástupce nebo opatrovník nemá rodné číslo, jeho jméno, popřípadě jména, příjmení a datum narození,

o) vyhoštění a doba, po kterou není umožněn vstup na území České republiky,

p) datum, místo a okres úmrtí; jde-li o úmrtí mimo území České republiky, stát, na jehož území k úmrtí došlo, popřípadě datum úmrtí,

q) den, který byl v rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého uveden jako den smrti nebo den, který cizinec prohlášený za mrtvého nepřežil,

r) jméno, popřípadě jména, příjmení

1. nezletilého cizince, který byl cizinci s povolením k pobytu na území České republiky nebo jeho manželou, popřípadě partneru rozhodnutím příslušného orgánu svěřen do náhradní rodinné péče, nebo který byl cizincem s povolením k pobytu na území České republiky nebo jeho manželem, popřípadě partnerem osvojen anebo jehož poručníkem nebo manželem, popřípadě partnerem jeho poručníka je cizinec s povolením k pobytu na území České republiky,

2. osamělého cizince staršího 65 let nebo bez ohledu na věk cizince, který se o sebe nedokáže ze zdravotních důvodů sám postarat, jde-li o sloučení rodiny s rodičem nebo dítětem s povolením k pobytu na území České republiky,

3. cizince, který je nezaopatřeným přímým příbuzným nebo takovým příbuzným manžela, popřípadě partnera občana Evropské unie,

4. rodiče nezletilého cizince, kterému byl udělen azyl nebo doplňková ochrana podle zvláštního právního předpisu⁸⁾, a jeho rodné číslo; jde-li o cizince, kteří nemají přiděleno rodné číslo, jméno, popřípadě jména, příjmení a datum narození.

(5) Poskytovanými údaji podle [odstavce 1 písm. d\)](#) jsou

a) jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení,

b) den, měsíc a rok narození,

c) místo narození; u fyzické osoby narozené v cizině místo a stát narození,

d) rodné číslo a jeho změny.

(6) Údaje, které jsou vedeny jako referenční údaje v základním registru obyvatel, se využijí z agendového informačního systému evidence obyvatel nebo agendového informačního systému cizinců, pouze pokud jsou ve tvaru předcházejícím současný stav.

(7) Z poskytovaných údajů lze v konkrétním případě použít vždy jen takové údaje, které jsou nezbytné ke splnění daného úkolu.

§ 54

(1) Krajské pobočky Úřadu práce vybírají neprávem poskytnuté dávky a dávky poskytnuté v nesprávné výši a v individuálních případech rozhodují o prominutí povinnosti vrátit tyto dávky. Rozhodnout o prominutí povinnosti vrátit částky vyšší než 10 000 Kč však mohou jen s předchozím souhlasem ministerstva.

(2) Vracené prostředky podle [odstavce 1](#) jsou příjmem státního rozpočtu v případě jejich vrácení v jiném roce, než v roce poskytnutí. Tyto prostředky je povinen orgán, který je vybral, bezodkladně odvést do státního rozpočtu. Vracené prostředky, k jejichž vrácení došlo v roce jejich poskytnutí ze státního rozpočtu, se použijí ke stejnému účelu v tomtéž roce, popřípadě se stávají předmětem finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem.

(3) Vymáhání neoprávněně vyplacených dávek provádí příslušný celní úřad. Částky vymožené podle věty první jsou příjmem státního rozpočtu.

§ 55

Mlčenlivost

(1) Zaměstnanci orgánů pomoci v hmotné nouzi, zaměstnanci státu, zaměstnanci městské části hlavního města Prahy určené Statutem hlavního města Prahy zařazení do úřadu městské části, zaměstnanci krajů a zaměstnanci hlavního města Prahy zařazení do Magistrátu hlavního města Prahy jsou povinni zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, se kterými se seznámili při rozhodování o dávkách nebo v přímé souvislosti s ním, pokud se dále nestanoví jinak. Tato povinnost trvá i po skončení pracovního vztahu. Povinnosti zachovávat mlčenlivost mohou být zaměstnanci uvedených orgánů zproštěni pouze tím, v jehož zájmu tuto povinnost mají, a to písemně s uvedením rozsahu a účelu.

(2) Údaje týkající se příjemců dávky, společně posuzovaných osob, státních orgánů nebo dalších fyzických nebo právnických osob, které se orgány uvedené v [odstavci 1](#) při své činnosti dozvědí, sdělují jiným subjektům, jen stanoví-li tak zvláštní právní předpis⁴⁰⁾; jinak mohou tyto údaje sdělit jiným subjektům jen se souhlasem příjemce dávky, společně posuzované osoby, státního orgánu nebo dalších fyzických nebo právnických osob.

(3) Orgány uvedené v [odstavci 1](#) jsou povinny na žádost poskytovat

a) orgánům sociálního zabezpečení⁴¹⁾ údaje potřebné pro provádění důchodového pojištění, orgánům nemocenského pojištění⁶⁷⁾ údaje potřebné pro provádění nemocenského pojištění a orgánům úrazového pojištění⁶⁸⁾ údaje potřebné pro provádění úrazového pojištění; těmto orgánům sdělují rovněž údaje potřebné pro plnění úkolů vyplývajících z práva Evropských společenství a plnění úkolů vyplývajících z mezinárodních smluv v oblasti důchodového pojištění, nemocenského pojištění či úrazového pojištění,

b) ministerstvu, krajským pobočkám Úřadu práce, obecním úřadům, krajským úřadům a Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí údaje potřebné pro účely sociálně-právní ochrany dětí⁴²⁾,

c) správcům daně z příjmů⁴³⁾ údaje potřebné k vyměření a vymáhání daní,

d) zdravotním pojišťovnám⁴⁴⁾ údaje potřebné pro stanovení pojistného na veřejné zdravotní pojištění,

e) krajským pobočkám Úřadu práce⁴⁵⁾,

f) orgánům činným v trestním řízení⁴⁶⁾ údaje potřebné pro trestní řízení,

g) soudům a správním orgánům údaje potřebné pro soudní řízení a správní řízení,

h) orgánům oprávněným podle zvláštního právního předpisu⁴⁷⁾ ke kontrole činností orgánů uvedených v [odstavci 1](#) údaje potřebné k provádění této kontroly,

i) Českému statistickému úřadu údaje potřebné pro vedení statistických registrů, s výjimkou údajů týkajících se jednotlivých osob.

(4) Krajské pobočky Úřadu práce

a) ministerstvu poskytovat informace v případech vyřizování stížností a zobecněné informace a souhrnné údaje, s výjimkou jmenných údajů, které orgán pomoci v hmotné nouzi získá při své činnosti; tím není dotčena povinnost podle

odstavce 1,

b) na žádost poskytovat orgánům oprávněným podle zvláštního právního předpisu⁴⁷⁾ ke kontrole činnosti orgánů pomoci v hmotné nouzi informace potřebné k provádění této kontroly,

c) na žádost osoby, která je příjemcem dávky nebo společně s ním posuzovanou osobou, nebo zákonného zástupce anebo opatrovníka této osoby, vydat pro účely stanovené zvláštním právním předpisem⁴⁸⁾ potvrzení o tom, že daná osoba je příjemcem dávky nebo společně s ním posuzovanou osobou.

(5) Povinnost mlčenlivosti stanovená v [odstavcích 1](#) a [2](#) platí obdobně pro zaměstnance obcí zařazené do pověřených obecních úřadů a obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a pro zaměstnance státu zařazené k výkonu práce v újezdních úřadech, jde-li o skutečnosti, s kterými se seznámili při výkonu činností sociální práce podle [§ 64 odst. 3](#). Pověřené obecní úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností a újezdní úřady jsou povinny na žádost poskytovat orgánům pomoci v hmotné nouzi potřebné údaje pro účely rozhodování o dávkách a pro účely odvolacího řízení.

(6) Zobecněné informace a souhrnné údaje, které ministerstvo a orgány pomoci v hmotné nouzi získají při své činnosti, mohou být bez uvedení konkrétních jmenných údajů využívány zaměstnanci těchto orgánů při vědecké, publikační a pedagogické činnosti nebo ministerstvem pro analytickou a koncepční činnost.

§ 56

Kontrolní činnost

(1) Na kontrolu podkladů poskytovaných jinými státními orgány, obcemi a kraji a jejich orgány a dalšími právníky a fyzickými osobami a na kontrolu poskytování dávek se vztahují zvláštní právní předpisy o provádění kontroly⁴⁹⁾.

(2) Zaměstnanci zařazení v orgánech pomoci v hmotné nouzi pověřeni provedením kontroly mají oprávnění kontrolovat u státních orgánů, obcí a krajů a jejich orgánů a dalších právnických nebo fyzických osob plnění povinností uložených v [§ 50](#); státní orgány, orgány obce a kraje a další právníky a fyzické osoby jsou povinny umožnit těmto zaměstnancům nahlížet do potřebných dokladů a poskytovat jim potřebnou součinnost. Jde-li o banky, týká se oprávnění kontrolovat podle věty první jen povinností, které banka plní podle [§ 50](#) jako zaměstnavatel osoby, jejíž údaje se pro nárok nebo výši dávky zjišťují.

Správní delikty

§ 57

(1) Zaměstnanec uvedený v [§ 55 odst. 1](#) se dopustí přestupku tím, že poruší povinnost zachovávat mlčenlivost podle [§ 55 odst. 1](#) nebo [§ 55 odst. 5](#).

(2) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že na výzvu podle [§ 50](#) nesdělí údaje rozhodné pro nárok na dávku, její výši a výplatu.

(3) Za přestupek podle [odstavců 1](#) a [2](#) lze uložit pokutu do 10 000 Kč.

§ 58

(1) Právníká osoba se dopustí správního deliktu tím, že na výzvu podle [§ 50](#) nesdělí údaje rozhodné pro nárok na dávku, její výši a výplatu.

(2) Za správní delikt podle [odstavce 1](#) se uloží pokuta do 20 000 Kč.

§ 59

(1) Právníká osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila.

(2) Při určení výše pokuty právníké osobě se přihlédne k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům a k okolnostem, za nichž byl spáchán.

(3) Přestupky uvedené v [§ 57 odst. 2](#) a správní delikty uvedené v [§ 58 odst. 1](#) projednávají příslušné orgány pomoci v hmotné nouzi, na jejichž výzvu nebyla povinnost splněna.

(4) Odpovědnost právníké osoby za správní delikt zaniká, jestliže správní orgán o něm nezahájil řízení do 1

roku ode dne, kdy se o něm dověděl, nejpozději však do 3 let ode dne, kdy byl spáchán.

(5) Příjem z pokut je příjmem státního rozpočtu.

ČÁST PÁTÁ

ORGANIZACE A ŘÍZENÍ

Hlava I

Organizace

§ 60

Ministerstvo

Ministerstvo

- a) řídí a kontroluje výkon státní správy v oblasti pomoci v hmotné nouzi,
- b) zabezpečuje jednotný postup pro řešení hmotné nouze na území České republiky,
- c) zabezpečuje jednotný aplikační program automatizovaného zpracování údajů potřebný pro rozhodování o dávkách, jejich výplatu a jejich kontrolu, včetně jeho aktualizací, a poskytuje tento program bezplatně orgánům pomoci v hmotné nouzi ([§ 52 odst. 3](#)),
- d) stanovuje jednotné tiskopisy žádostí o dávky a zveřejní je na internetu,
- e) je správcem informačního systému o dávkách a jejich výši,
- f) vydá metodický pokyn určující optimální počty zaměstnanců vzhledem k počtu adresátů dávek.

§ 61

Krajská pobočka Úřadu práce

(1) Krajská pobočka Úřadu práce

- a) rozhoduje o přiznání příspěvku na živobytí, mimořádné okamžité pomoci a doplatku na bydlení a o jejich výši a provádí jejich výplatu,
- b) poskytuje osobám informace vedoucí k řešení hmotné nouze nebo k jejímu předcházení; tyto informace cizinci s povoleným dlouhodobým pobytem na území České republiky za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci podle jiného právního předpisu⁵⁷⁾ sdělí písemně,
- c) posuzuje, zda se osoba uvedená v [§ 16 odst. 1](#) nestala neodůvodnitelnou zátěží systému,
- d) písemně sděluje Ministerstvu vnitra²⁸⁾ zjištění, že osoba uvedená v [§ 16 odst. 1](#) se stala neodůvodnitelnou zátěží systému,
- e) písemně sděluje Ministerstvu vnitra^{49a)}, že úhrnný měsíční příjem osoby uvedené v [§ 5 odst. 1 písm. f\)](#), a společně s ní posuzovaných osob, zjištěný při rozhodování o příspěvku na živobytí, nedosahuje částky živobytí společně posuzovaných osob,
- f) spolupracuje zejména s orgány sociálně-právní ochrany dětí, povinnými osobami, orgány činnými v trestním řízení a soudy při uplatňování nároku dítěte na výživné a při vymáhání plnění vyživovací povinnosti,
- g) písemně sděluje Ministerstvu vnitra⁵⁸⁾, že cizinec, kterému bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci podle jiného právního předpisu⁵⁷⁾, podal žádost o příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení nebo mimořádnou okamžitou pomoc.

(2) Krajská pobočka Úřadu práce je oprávněna provést posouzení a oznámení podle [odstavce 1 písm. c\)](#) a [d\)](#)

v odůvodněných případech též opětovně.

(3) Krajská pobočka Úřadu práce dále

- a) vede evidenci osob vykonávajících veřejnou službu, která obsahuje jméno, popřípadě jména, příjmení, den, měsíc a rok narození a trvalý pobyt těchto osob, včetně informací o zahájení výkonu veřejné služby, o jejím ukončení a hodnocení,
- b) uděluje závazné pokyny při výkonu veřejné služby a zabezpečuje kontrolu výkonu veřejné služby,
- c) uzavírá smlouvu o výkonu veřejné služby,
- d) uzavírá pojistnou smlouvu kryjící odpovědnost za škodu na majetku nebo na zdraví, kterou osoba vykonávající veřejnou službu způsobí nebo která jí bude způsobena, pokud se s obcemi nebo dalšími subjekty nedohodne jinak,
- e) uzavírá dohodu s obcí, že na jejím území může být veřejná služba vykonávána.

(4) Krajská pobočka Úřadu práce může s obcí nebo dalšími subjekty uzavřít písemnou smlouvu o organizaci a výkonu veřejné služby obcí nebo dalšími subjekty.

§ 62

zrušen

§ 62a

zrušen

§ 62b

zrušen

Hlava II

Povinnosti a oprávnění orgánů pomoci v hmotné nouzi, pověřených obecních úřadů, obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a újezdních úřadů a jejich zaměstnanců

§ 63

(1) Zaměstnanci orgánů pomoci v hmotné nouzi jsou na základě souhlasu žadatele o dávku, příjemce dávky a osob společně posuzovaných oprávnění v souvislosti s plněním úkolů podle tohoto zákona vstupovat do obydlí, v němž tyto osoby žijí, a to s cílem provádět sociální šetření. Oprávnění k této činnosti jsou povinni prokázat služebním průkazem společně se zvláštním oprávněním vydaným příslušným orgánem pomoci v hmotné nouzi jako doložkou služebního průkazu. Toto zvláštní oprávnění obsahuje označení účelu vydání, číslo služebního průkazu, jméno, popřípadě jména, a příjmení zaměstnance a identifikační údaje vydávajícího orgánu pomoci v hmotné nouzi. O sociálním šetření podle věty první se vždy učiní záznam ve spise.

(2) Pokud žadatel o dávku, příjemce dávky nebo osoba společně posuzovaná tím, že nedají souhlas se vstupem do obydlí, znemožní provedení sociálního šetření k ověření skutečností rozhodných pro nárok na dávku nebo její výši, může jim být žádost o dávku zamítnuta nebo dávka odejmuta, popřípadě snížena její výše.

(3) Zaměstnanci obcí zařazení do pověřených obecních úřadů nebo obecních úřadů obcí s rozšířenou působností jako sociální pracovníci⁶⁹⁾ a zaměstnanci státu zařazení k výkonu práce v újezdních úřadech jako sociální pracovníci⁶⁹⁾ jsou na základě souhlasu osoby v hmotné nouzi a osob společně posuzovaných oprávnění v souvislosti s plněním úkolů podle tohoto zákona vstupovat do obydlí, v němž tyto osoby žijí, a to s cílem vykonávat činnosti sociální práce. Oprávnění k této činnosti jsou povinni prokázat průkazem vydaným příslušným úřadem; náležitosti průkazu stanoví prováděcí právní předpis.

§ 64

(1) Zaměstnanci orgánů pomoci v hmotné nouzi jsou v souvislosti s poskytováním dávek povinni

- a) chránit práva a zájmy osob v hmotné nouzi, přitom respektovat jejich důstojnost, soukromí a důvěrnost sdělení a

zachovávat mlčenlivost, nestanoví-li tento zákon nebo zvláštní právní předpis jinak,

- b) informovat každou osobu o možných postupech řešení hmotné nouze a zapojovat ji do řešení její situace a vést ji k vlastní odpovědnosti,
- c) respektovat jedinečnost každé osoby bez ohledu na její původ, etnickou příslušnost, rasu či barvu pleti, mateřský jazyk, ekonomickou situaci, věk, zdravotní stav, sexuální orientaci, náboženské a politické přesvědčení, a to bez ohledu na skutečnost, jak se tato osoba podílí na životě společnosti,
- d) vyhledávat aktivně osoby, které jsou ohroženy hmotnou nouzí, nebo se již ve stavu hmotné nouze nacházejí,
- e) spolupracovat s obcí, v jejíž působnosti se bydliště osoby v hmotné nouzi nachází.

(2) Zaměstnanci orgánů pomoci v hmotné nouzi, kteří jsou zařazeni jako sociální pracovníci⁶⁹⁾, jsou dále povinni v souvislosti s posuzováním stavu hmotné nouze příjemců příspěvku na živobytí a společně posuzovaných osob, které se nacházejí ve stavu hmotné nouze déle než tři kalendářní měsíce, s výjimkou nezaopatřených dětí,

- a) shromažďovat a analyzovat údaje o osobách v hmotné nouzi, potřebné pro posouzení jejich situace,
- b) dohodnout ve spolupráci s osobami v hmotné nouzi postup řešení jejich situace hmotné nouze,
- c) používat při řešení situace hmotné nouze osoby metody a postupy, které jsou vhodné pro tyto osoby,
- d) vést nezbytnou dokumentaci o metodách a postupech řešení situace hmotné nouze osob včetně zhodnocení při ukončení spolupráce s osobami v hmotné nouzi,
- e) spolupracovat s dalšími zaměstnanci orgánu pomoci v hmotné nouzi při řešení situace osob v hmotné nouzi a umožňovat kontrolu použitých metod a postupů,
- f) spolupracovat při řešení situace hmotné nouze osob s provozovateli sociálních služeb, s poradenskými zařízeními a organizacemi, které osobám v hmotné nouzi v obci pomáhají.

(3) Povinnosti stanovené v [odstavcích 1](#) a [2](#) platí obdobně pro zaměstnance obcí, kteří jsou zařazeni do pověřených obecních úřadů a obecních úřadů obcí s rozšířenou působností jako sociální pracovníci⁶⁹⁾, a zaměstnance státu, kteří jsou zařazeni k výkonu práce v újezdních úřadech jako sociální pracovníci⁶⁹⁾, při řešení situace osob v hmotné nouzi, a to bez ohledu na dobu, po kterou se tyto osoby ve stavu hmotné nouze nacházejí; přitom tito zaměstnanci spolupracují s příslušnou krajskou pobočkou Úřadu práce. Tito zaměstnanci jsou dále povinni v souvislosti s výkonem činností sociální práce vést Standardizovaný záznam sociálního pracovníka, který je součástí Jednotného informačního systému práce a sociálních věcí.

§ 65

Orgány pomoci v hmotné nouzi, pověřené obecní úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností a újezdní úřady jsou povinny

- a) zabezpečit, aby jejich zaměstnanci při řešení hmotné nouze osoby dodržovali povinnosti uvedené v [§ 64](#),
- b) bezplatně si vzájemně poskytovat informace potřebné k rozhodování ve věci hmotné nouze,
- c) využívat pro řešení hmotné nouze informační systém pomoci v hmotné nouzi.

Hlava III

Řízení

§ 66

zrušen

§ 67

Místní příslušnost

- (1) Místní příslušnost krajské pobočky Úřadu práce se řídí

- a) místem, kde je žadatel o dávku hlášen k trvalému pobytu podle zvláštních právních předpisů⁷⁾,
- b) není-li žadatel hlášen podle písmene a), pak jiným místem, kde je hlášen podle zvláštního právního předpisu⁹⁾,
- c) není-li žadatel hlášen podle písmene a) ani b), pak místem, kde je zaměstnán,
- d) není-li žadatel hlášen podle písmene a) ani b), ani není na území České republiky zaměstnán, místem, kde na území České republiky bydlí, pokud tento zákon nestanoví jinak.

(2) Místní příslušnost krajské pobočky Úřadu práce při postupu podle [§ 61 odst. 1 písm. c\)](#) a [d\)](#) se řídí místem pobytu⁹⁾ osoby uvedené v [§ 61 odst. 1 písm. c\)](#).

(3) Místní příslušnost krajské pobočky Úřadu práce při řízení o mimořádnou okamžitou pomoc se řídí místem, kde je osoba hlášena k trvalému pobytu. Jestliže však k situaci, která vyžaduje poskytnutí mimořádné okamžité pomoci, došlo mimo správní obvod krajské pobočky Úřadu práce, v němž je osoba hlášena k pobytu, je místně příslušnou ta krajská pobočka Úřadu práce, v jejímž správním obvodu k této situaci došlo.

§ 68

Účastníci řízení

Osoby společně posuzované se žadatelem o dávku nebo jejím příjemcem ([§ 2 odst. 1](#)) jsou účastníky řízení o dávkách, jen jde-li o řízení o přeplatku na dávce.

§ 69

Zahájení řízení

(1) Řízení o přiznání dávky se zahajuje na základě písemné žádosti osoby, není-li dále stanoveno jinak ([§ 70](#)), podané příslušnému orgánu pomoci v hmotné nouzi na tiskopisu předepsaném ministerstvem.

(2) Řízení o změně výše již přiznané dávky nebo o jejím odnětí nebo o zastavení její výplaty se zahajuje na návrh příjemce, zvláštního příjemce, osoby společně posuzované nebo z moci úřední.

§ 70

Zastupování

(1) Je-li nezletilá oprávněná osoba svěřena na základě rozhodnutí příslušného orgánu do péče jiné fyzické osoby, je oprávněna uplatnit nárok nezletilé oprávněné osoby a zastupuje ji v řízení o dávkách namísto zákonného zástupce tato fyzická osoba.

(2) Je-li nezletilá oprávněná osoba v plném přímém zaopatření ústavu (zařízení) pro péči o děti nebo mládež, je oprávněn uplatnit nárok nezletilé oprávněné osoby a zastupuje tuto osobu v řízení o dávkách tento ústav v případě, že zákonný zástupce nebo opatrovník nepožádal o dávku nejpozději do 2 měsíců ode dne, kdy mu byla zaslána písemná výzva krajské pobočky Úřadu práce, aby o dávku pro nezletilou osobu požádal, nebo v případě, kdy pobyt zákonného zástupce nebo opatrovníka není znám.

§ 71

Podání a jiné úkony

Je-li podle tohoto zákona pro podání nebo jiný úkon předepsán tiskopis, lze podání nebo jiný úkon učinit též

a) se souhlasem orgánu příslušného k řízení o dávkách na počítačové sestavě, která má údaje, obsah i uspořádání údajů shodné s předepsaným tiskopisem,

b) v elektronické podobě elektronicky podepsané podle zvláštního právního předpisu⁵⁰⁾, pokud ministerstvo zveřejnilo příslušný tiskopis v elektronické podobě.

§ 72

Náležitosti žádosti

(1) Žádost o dávku obsahuje kromě náležitostí stanovených správním řádem

- a) skutečnosti prokazující nezaopatřenost dítěte, je-li to pro nárok na dávku nebo její výši potřebné,
- b) prohlášení žadatele, že jeho celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že mu neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami,
- c) určení, jakým způsobem by měla být dávka vyplácena, popřípadě vyplacena.

(2) Žádost o dávku dále obsahuje, posuzují-li se pro nárok na dávku spolu s žadatelem společně posuzované osoby,

- a) údaje o tom, kdo je společně posuzovanou osobou,
- b) jméno, popřípadě jména, příjmení, datum narození, rodná čísla společně posuzovaných osob, rodinný stav a adresu místa jejich trvalého pobytu,
- c) prohlášení společně s ním posuzovaných osob, že jejich celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že jim neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami.

(3) K žádosti o příspěvek na živobytí musí být dále přiloženy tyto doklady:

- a) doklady o výši příjmu žadatele a společně s ním posuzovaných osob v rozhodném období,
- b) doklad o výši a úhradě nájemného a o výši pravidelných úhrad za služby bezprostředně spojené s užíváním bytu, popřípadě o výši obdobných nákladů spojených s vlastnickou formou bydlení,
- c) doklad o výši úhrady za dodávku elektrické energie a plynu, případně dalších druhů paliv,
- d) doporučení odborného lékaře o nutnosti dietního stravování,
- e) prohlášení o plnění soudem stanovené vyživovací povinnosti vůči nezletilému dítěti, případně o výši dluhu na výživném.

(4) K žádosti o doplatek na bydlení musí být dále přiloženy tyto doklady:

- a) doklad o tom, že byt je užíván na základě nájemní smlouvy nebo na základě vlastnictví k nemovitosti a doklad o podlahové ploše bytu,
- b) doklad o tom, že žadatel pobírá příspěvek na bydlení,
- c) doklad o výši a úhradě nájemného a o výši pravidelných úhrad za služby bezprostředně spojené s užíváním bytu, popřípadě o výši obdobných nákladů spojených s vlastnickou formou bydlení,
- d) doklad o výši úhrady za dodávku elektrické energie a plynu, případně dalších druhů paliv,
- e) doklad prokazující zdravotní stav žadatele, jestliže je žádáno zvýšení podle [§ 34 odst. 3](#),
- f) doklady prokazující osiřelost dítěte a skutečnost, že jde o dítě žijící v náhradní rodinné péči nebo v plném přímém zaopatření ústavu (zařízení) pro péči o děti nebo mládež, a doklad prokazující přechod nájmu bytu, jde-li o žádost osiřelého dítěte.

(5) Žádost o mimořádnou okamžitou pomoc dále obsahuje stručný popis vážné mimořádné události s uvedením účelu, ke kterému má být mimořádná okamžitá pomoc použita, nebo stručný popis okamžité (aktuální) životní situace.

(6) Lze-li skutečnosti uvedené v [odstavcích 1 až 4](#) ověřit z rozhodnutí příslušných orgánů⁵¹⁾ nebo z jiných dokladů, nevyžaduje se přiložení potvrzení.

(7) Je-li žadatelem nebo osobou společně posuzovanou osoba, které nebylo přiděleno rodné číslo, uvede tato osoba číslo dokladu opravňujícího osobu k pobytu na území České republiky.

§ 73

Důkazní prostředky

V řízení o dávkách lze použít k důkazu též záznamy na technických nosičích dat, mikrografické záznamy, tištěné produkty optického archivačního systému a tištěné nebo fotografické produkty jiné výpočetní techniky místo

originálu listiny, podle jehož obsahu byly pořízeny, pokud z povahy věci nevyplývá, že je třeba předložit originál nebo úředně ověřený opis listiny.

§ 74

Vyjádření k podkladům pro rozhodnutí

Povinnost správního orgánu dát účastníku řízení před vydáním rozhodnutí možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí neplatí, jedná-li se pouze o podklady, které správnímu orgánu předložil tento účastník řízení.

§ 75

Vydávání rozhodnutí

Rozhodnutí se vydává jen v případě, že

- a) dávka nebyla přiznána,
- b) dávka byla odejmuta,
- c) dávka byla snížena,
- d) výplata dávky byla zastavena,
- e) jde o přeplatek na dávce,
- f) jde o rozhodnutí podle [§ 16 odst. 6](#),
- g) jde o rozhodnutí podle [§ 76 odst. 3](#),
- h) jde o rozhodnutí o ustanovení zvláštního příjemce ([§ 40 odst. 2](#)),
- i) jde o rozhodnutí podle [§ 54 odst. 1](#).

§ 76

Oznámení a námitky

(1) Rozhoduje-li orgán pomoci v hmotné nouzi o dávce v případech, kdy se nevydává rozhodnutí, je povinen žadateli doručit písemné oznámení o dávce a její výši. Písemné oznámení o dávce se nedoručuje do vlastních rukou.

(2) Proti postupu uvedenému v [odstavci 1](#) lze uplatnit do 15 dnů ode dne výplaty první splátky dávky po jejím přiznání nebo ode dne výplaty dávky po jejím přiznání námitky. K námitkám, které byly podány opožděně, se nepřihlíží.

(3) Námitky se podávají písemně u příslušného orgánu pomoci v hmotné nouzi, který dávku přiznal. Orgán pomoci v hmotné nouzi vydá do 30 dnů ode dne, kdy mu námitky došly, rozhodnutí o dávce.

§ 77

Opravné prostředky

- (1) O odvolání proti rozhodnutí krajské pobočky Úřadu práce rozhoduje ministerstvo.
- (2) Odvolání proti rozhodnutí vydanému podle tohoto zákona nemá odkladný účinek.

§ 78

Výkon rozhodnutí

(1) Správní rozhodnutí vydaná orgány pomoci v hmotné nouzi vykonávají tyto orgány, pokud není podán návrh na soudní výkon rozhodnutí.

- (2) Výkon rozhodnutí provádí ten orgán pomoci v hmotné nouzi, který vydal rozhodnutí v prvním stupni řízení.

Náklady řízení

(1) Náklady řízení o příspěvku na živobytí, mimořádné okamžité pomoci a doplatku na bydlení nese stát.

(2) Orgány pomoci v hmotné nouzi, účastníci řízení a osoby společně posuzované, nemají nárok na náhradu nákladů vzniklých v řízení o dávkách.

ČÁST ŠESTÁ

ZMOCŇOVACÍ A PŘECHODNÁ USTANOVENÍ

Zmocňovací ustanovení

Ministerstvo vydá vyhlášku k provedení [§ 29](#) a [§ 63 odst. 3](#).

Přechodná ustanovení

(1) Řízení o žádostech o dávky sociální péče podle zákona č. [482/1991 Sb.](#), o sociální potřebnosti, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen "dávky sociální péče") uplatněných přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, o nichž nebylo příslušným správním orgánem prvního stupně ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona rozhodnuto, dokončí orgán pomoci v hmotné nouzi, na nějž působnost podle tohoto zákona přešla. Při rozhodování o nároku a výši dávky sociální péče v řízení zahájeném a pravomocně neskončeném ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona se od podání žádosti do 31. prosince 2006 postupuje podle dosavadních právních předpisů a od 1. ledna 2007 se postupuje podle tohoto zákona. Lhůty pro vydání správních rozhodnutí se v těchto případech prodlužují o 30 dnů.

(2) Řízení o odvoláních proti rozhodnutím vydaným o dávkách sociální péče přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona dokončí příslušný odvolací orgán podle právních předpisů účinných před 1. lednem 2007.

(3) Pokud byla dávka sociální péče pravomocně přiznána přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona a nárok na ni k tomuto dni trvá, příslušný orgán pomoci v hmotné nouzi, na nějž působnost podle tohoto zákona přešla, posoudí nárok na příspěvek na živobytí a jeho výši nejpozději do 30. dubna 2007, přičemž nárok na výplatu dávky sociální péče po tuto dobu nezaniká, pokud trvají podmínky stanovené podle právních předpisů účinných ke dni 31. prosince 2006. Zjistí-li se, že příspěvek na živobytí nenáleží, dávka sociální péče se odejme ode dne následujícího po období, za které již byla vyplacena. Zjistí-li se, že by příspěvek na živobytí náležel ve stejné částce, jako dosud vyplácená dávka sociální péče, anebo že by rozdíl mezi nimi byl menší než 100 Kč, pokračuje se beze změny ve výplatě dosavadní dávky sociální péče až do nejbližší zjištěné změny rozhodných skutečností. Zjistí-li se, že příspěvek na živobytí náleží v částce vyšší o 100 Kč a více než dosud poskytovaná dávka sociální péče, přizná se příspěvek na živobytí zpětně od 1. ledna 2007 a rozdíl mezi již vyplacenou dávkou sociální péče a příspěvkem na živobytí se doplatí. Zjistí-li se, že příspěvek na živobytí náleží v částce nižší o 100 Kč a více než dosud vyplácená dávka sociální péče, dávka sociální péče se odejme ode dne následujícího po období, za které již byla vyplacena, a od téhož dne se přizná příspěvek na živobytí.

(4) Částky dlužného příspěvku na výživu dítěte podle [§ 5](#) zákona č. [482/1991 Sb.](#), které nebyly do dne nabytí účinnosti tohoto zákona od povinné osoby vymoženy, se promlčují po uplynutí jednoho roku ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

(5) Při posuzování hmotné nouze osoby uvedené v [§ 3 odst. 1 písm. b\)](#) se do doby 12 měsíců, po kterou je tato osoba vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání, nezapočítává doba vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

(6) Při posuzování částky živobytí osoby uvedené v [§ 31](#) se doba jednoho roku vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání a současného pobírání příspěvku na živobytí počítá ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

(7) Náleží-li ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona příspěvek při péči o blízkou nebo jinou osobu podle [čl. II bodu 2 zákona č. 213/2002](#) Sb., kterým se mění zákon č. [100/1988 Sb.](#), o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, považuje se u příjemce tohoto příspěvku podmínka, že si osoba nemůže zvýšit příjem vlastní prací, za splněnou.

ČÁST SEDMÁ

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 82

Zrušovací ustanovení

Zrušuje se:

1. Zákon č. [482/1991 Sb.](#), o sociální potřebnosti.
2. Zákon č. [165/1993 Sb.](#), kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. [482/1991 Sb.](#), o sociální potřebnosti, ve znění zákona č. [84/1993 Sb.](#)
3. Zákon č. [134/1995 Sb.](#), kterým se doplňuje zákon České národní rady č. [482/1991 Sb.](#), o sociální potřebnosti, ve znění pozdějších předpisů.
4. Zákon č. [136/1996 Sb.](#), kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. [482/1991 Sb.](#), o sociální potřebnosti, ve znění pozdějších předpisů.
5. Zákon č. [280/2003 Sb.](#), kterým se mění zákon č. [482/1991 Sb.](#), o sociální potřebnosti, ve znění pozdějších předpisů.
6. Zákon č. [422/2003 Sb.](#), kterým se mění zákon č. [482/1991 Sb.](#), o sociální potřebnosti, ve znění pozdějších předpisů.

§ 83

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2007.

Zaorálek v. r.

Klaus v. r.

Paroubek v. r.

Vybraná ustanovení novel

[Čl. XXVI zákona č. 261/2007 Sb.](#)

Přechodné ustanovení

Doba 12 měsíců uvedená v čl. XXV bodu 18 se počítá ode dne účinnosti tohoto zákona.

[Čl. VI zákona č. 259/2008 Sb.](#)

Přechodné ustanovení

Pokud je osobě, které byla stanovena soudem vyživovací povinnost vůči nezletilému dítěti, ke dni účinnosti tohoto zákona vyplácen příspěvek na živobytí, upraví se výše příspěvku na živobytí podle článku V bodu 1 nejdříve od prvního dne čtvrtého kalendářního měsíce ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona; to platí též, jde-li o osobu pro účely příspěvku na živobytí společně posuzovanou. Příjemce příspěvku na živobytí a osoby s ním pro účely této dávky společně posuzované jsou povinni podat prohlášení o tom, zda jim byla stanovena soudem vyživovací povinnost vůči nezletilému dítěti, jak plní tuto povinnost a případnou výši dluhu na výživném podle článku V bodu 3 nejpozději do konce druhého kalendářního měsíce ode dne účinnosti tohoto zákona.

[Čl. VI zákona č. 382/2008 Sb.](#)

Přechodné ustanovení

Doba 6 kalendářních měsíců po sobě jdoucích podle § 24 odst. 1 písm. g) a § 55 odst. 4 písm. d) zákona č.

[111/2006 Sb.](#), ve znění účinném ode dne 1. ledna 2009, se počítá od 1. ledna 2009.

Čl. II zákona č. 366/2011 Sb.

Přechodná ustanovení

1. Podmínka bydliště na území České republiky podle [§ 5 odst. 1 písm. a\) až e\)](#), [§ 5 odst. 2 písm. b\)](#) a [§ 5 odst. 6 zákona č. 111/2006 Sb.](#), ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, pro nárok na dávky pomoci v hmotné nouzi se vztahuje na nároky, které vzniknou po 31. prosinci 2011.

2. Rozhodné období, za které se zjišťuje příjem pro účely vzniku nároku na dávku, se pro účely řízení, které bylo zahájeno a nebylo pravomocně skončeno přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, posuzuje podle [§ 10 zákona č. 111/2006 Sb.](#), ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

3. Výkon veřejné služby, který byl organizován obcí do 31. prosince 2011, pokračuje po dohodě s krajskou pobočkou Úřadu práce i po 31. prosinci 2011. Práva a povinnosti vyplývající z pojistné smlouvy kryjící odpovědnost za škodu na majetku nebo na zdraví, kterou osoba vykonávající veřejnou službu způsobí nebo která jí bude způsobena, která byla uzavřena do 31. prosince 2011 na období po 31. prosinci 2011, převezme po dohodě s obcí krajská pobočka Úřadu práce. Náklady na pojistné z této smlouvy na období po 31. prosinci 2011 nese krajská pobočka Úřadu práce. Spisy týkající se výkonu veřejné služby jsou obce povinny bezúplatně předat příslušné krajské pobočce Úřadu práce bezodkladně po dni nabytí účinnosti tohoto zákona. Krajská pobočka Úřadu práce od 1. ledna 2012 zajistí ochranné pomůcky a pracovní předměty, pokud se s obcí nedohodne jinak.

4. Ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona se nevyvozené částky nahrazující neplacené výživné, o němž se nevede řízení o výkonu rozhodnutí, přestávají vymáhat a tyto pohledávky zanikají. V případě, kdy příjemce dávky ještě nepřijal dlužné výživné a pobíral příspěvek na živobytí s částkami nahrazující neplacené výživné podle § 32, zaniká ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona povinnost vrátit tyto částky.

5. Řízení o dávkách pomoci v hmotné nouzi zahájená a pravomocně neskončená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle právních předpisů účinných do dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

Čl. XII zákona č. 306/2013 Sb.

Přechodná ustanovení

1. Osoba, které byla vydána karta sociálních systémů a které je dávka vyplácena způsobem podle § 43 odst. 4 a 5 zákona č. [111/2006 Sb.](#), ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, bude písemně vyzvána krajskou pobočkou Úřadu práce České republiky nejpozději do 1 kalendářního měsíce ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, aby osobně nebo písemně sdělila způsob výplaty dávky v návaznosti na zrušení karty sociálních systémů.

2. Krajská pobočka Úřadu práce České republiky je povinna provést změnu způsobu výplaty dávky nejpozději do 2 měsíců ode dne sdělení podle bodu 1.

3. Pokud osoba nesdělí krajské pobočce Úřadu práce České republiky způsob výplaty dávky podle bodu 1 do 3 kalendářních měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, bude dávka ode dne určeného krajskou pobočkou Úřadu práce České republiky, nejpozději však od šestého kalendářního měsíce následujícího po dni nabytí účinnosti tohoto zákona, vyplácena na účet naposledy sdělený Úřadu práce České republiky oprávněnou osobou, jiným příjemcem dávky nebo zvláštním příjemcem dávky, a nebude-li takový účet, bude vyplácena poštovním poukazem.

1) [Čl. 30 odst. 2](#) Listiny základních práv a svobod.

2) Zákon č. [110/2006 Sb.](#), o životním a existenčním minimu., pokud tento zákon nestanoví jinak.

3) [§ 25 odst. 5 zákona č. 435/2004 Sb.](#), o zaměstnanosti.

4) [§ 120 zákona č. 435/2004 Sb.](#)

5) Zákon č. [200/1990 Sb.](#), o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

5a) [§ 48 až 51 zákona č. 108/2006 Sb.](#), o sociálních službách.

5b) [§ 52 zákona č. 108/2006 Sb.](#)

5c) [§ 24 odst. 1 zákona č. 54/1956 Sb.](#), o nemocenském pojištění zaměstnanců, ve znění pozdějších předpisů.

[§ 25 a 31 zákona č. 187/2006 Sb.](#), o nemocenském pojištění.

7)

7) Zákon č. [133/2000 Sb.](#), o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů.

7a) Zákon č. [326/1999 Sb.](#), o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

8) Zákon č. [325/1999 Sb.](#), o azylu a o změně zákona č. [283/1991 Sb.](#), o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů.

9) Zákon č. [326/1999 Sb.](#), ve znění pozdějších předpisů.

10) Nařízení Rady (EHS) č. [1612/68](#) ze dne 15. října 1968 o volném pohybu pracovníků uvnitř Společenství.

11) [§ 15a zákona č. 326/1999 Sb.](#), ve znění zákona č. [217/2002 Sb.](#)

11a) [§ 42c zákona č. 326/1999 Sb.](#), ve znění zákona č. [161/2006 Sb.](#)

12) [§ 24 a 25 zákona č. 117/1995 Sb.](#), o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

13) [§ 4 odst. 6 zákona č. 110/2006 Sb.](#), o životním a existenčním minimu.

14a) Například [§ 192 zákoníku práce](#).

15) Zákon o nemocenském pojištění.

16) [§ 7 a 8 zákona č. 110/2006 Sb.](#), o životním a existenčním minimu.

17) [§ 36 a násl. zákona č. 117/1995 Sb.](#)

17a) [§ 21 a 24 zákona č. 108/2006 Sb.](#)

18) Zákon č. [48/1997 Sb.](#), o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

19) Zákon č. [329/2011 Sb.](#), o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.

20) Zákon č. [42/1994 Sb.](#), o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, ve znění pozdějších předpisů.

21) Zákon č. [198/2002 Sb.](#), o dobrovolnické službě, ve znění pozdějších předpisů.

21a) [§ 33 odst. 2 zákona č. 435/2004 Sb.](#), o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

22) [§ 321 a 322 občanského soudního řádu](#).

23) Zákon č. [151/1997 Sb.](#), o oceňování majetku, ve znění pozdějších předpisů.

24) Zákon č. [155/1995 Sb.](#), o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

25) [§ 12 zákona č. 117/1995 Sb.](#), ve znění pozdějších předpisů.

26) [§ 33 odst. 1 zákona č. 435/2004 Sb.](#)

27) [§ 116 občanského zákoníku](#).

28) [§ 106 odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb.](#), ve znění zákona č. [112/2006 Sb.](#)

29) [§ 8 zákona č. 582/1991 Sb.](#), o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.

30) [§ 11 a násl. zákona č. 117/1995 Sb.](#)

31) [§ 2 nebo 3 zákona č. 110/2006 Sb.](#), o životním a existenčním minimu.

32) [§ 4 zákona č. 359/1999 Sb.](#), o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

33) [§ 717 občanského zákoníku](#).

33a) [§ 34 vyhlášky č. 182/1991 Sb.](#), kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon České národní rady o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.

34) Zákon č. [107/2006 Sb.](#), o jednostranném zvyšování nájemného z bytu a o změně zákona č. [40/1964 Sb.](#), občanský zákoník, ve

znění pozdějších předpisů.

- 35) [§ 2 zákona č. 110/2006 Sb.](#), o životním a existenčním minimu.
- 36) Zákon č. [101/2000 Sb.](#), o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- 37) Zákon č. [133/2000 Sb.](#), ve znění pozdějších předpisů.
- 38) Zákon č. [40/1993 Sb.](#), o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- 39) [§ 13b zákona č. 133/2000 Sb.](#), ve znění zákona č. [53/2004 Sb.](#)
- 39a) Zákon č. [115/2006 Sb.](#), o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- 40) Například [§ 128](#) občanského soudního řádu, [§ 8](#) trestního řádu. nebo tento zákon
- 41) [§ 3 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb.](#), ve znění pozdějších předpisů.
- 42) Zákon č. [359/1999 Sb.](#), ve znění pozdějších předpisů.
- 43) [§ 1 zákona č. 531/1990 Sb.](#), o územních finančních orgánech, ve znění pozdějších předpisů.
- 44) [§ 1 zákona č. 551/1991 Sb.](#), o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky.
- 44) Zákon č. [280/1992 Sb.](#), o resortních, oborových, podnikových a dalších zdravotních pojišťovnách, ve znění pozdějších předpisů.
- 45) [§ 7 zákona č. 435/2004 Sb.](#)
- 46) [§ 12](#) trestního řádu.
- 47) [§ 3 zákona č. 166/1993 Sb.](#), o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů.
- 48) Zákon č. [561/2004 Sb.](#), o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění zákona č. [383/2005 Sb.](#)
- 49) Například zákon č. [320/2001 Sb.](#), o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů.
- 49a) [§ 106 odst. 4 zákona č. 326/1999 Sb.](#), ve znění zákona č. [379/2007 Sb.](#)
- 50) Zákon č. [227/2000 Sb.](#), o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), ve znění pozdějších předpisů.
- 51) Například [§ 8 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb.](#)
- 52) Zákon č. [187/2006 Sb.](#), o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů.
- 53) Zákon č. [155/1995 Sb.](#), o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.
- 54) Zákon č. [435/2004 Sb.](#), o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.
- 55) [§ 12 až 16 zákona č. 117/1995 Sb.](#), o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.
- 56) [§ 108 zákona č. 435/2004 Sb.](#), ve znění pozdějších předpisů.
- 57) [§ 42i zákona č. 326/1999 Sb.](#), ve znění zákona č. [427/2010 Sb.](#)
- 58) [§ 106 odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb.](#), ve znění pozdějších předpisů.
- 59) [§ 1 zákona č. 359/1999 Sb.](#)
- 60) [§ 9 zákona č. 155/1995 Sb.](#), ve znění pozdějších předpisů.
- 61) [§ 55 odst. 1 písm. b\)](#) a [§ 52 písm. g\) zákoníku práce.](#)
- 62) Zákon č. [108/2006 Sb.](#), o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.
- 63) [§ 25 odst. 1 písm. b\) zákona č. 117/1995 Sb.](#), ve znění pozdějších předpisů.
- 64) [§ 26 odst. 1 písm. a\) zákona č. 117/1995 Sb.](#), ve znění pozdějších předpisů.
- 66) [§ 4a zákona č. 73/2011 Sb.](#), o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů, ve znění zákona č. [366/2011 Sb.](#)

67) [§ 81 odst. 2 a 3 zákona č. 187/2006 Sb.](#)

68) Zákon č. [266/2006 Sb.](#), o úrazovém pojištění zaměstnanců, ve znění pozdějších předpisů.

69) [§ 109 a násl. zákona č. 108/2006 Sb.](#), ve znění pozdějších předpisů.